

Marta Dolgošev
Pille Maffucci

LÕPUKS LEIDSIN SIND

Integratsiooni Sihtasutus 2023

Marta Dolgošev
Pille Maffucci

LÕPUKS LEIDSIN SIND

Integratsiooni Sihtasutuse Narva eesti keele maja projekt
„Kirjutame KOOS raamatu“

Kaasautorid

Erika Ader
Maia Burlaka
Giuseppe D'Andrea
Anna Galaktionova
Tatjana Gavrilova
Raija Heikkilä
Elmira Hozjaitšikova
Julia Kalenda
Hannele Kankuri
Airi Kärtna
Teele Parts
Leonetta Pavanello
Anna Petrenko
Jekaterina Rogozina
Helis Rosin
Tatjana Tšudajeva
Sandra Vellevoog
Floor Vodde

ja kõik meie tublid eesti keele õppijad

2023 Narva

LÕPUKS LEIDSIN SIND

Integratsiooni Sihtasutuse projekti „Kirjutame KOOS raamatu“ raames sündinud lugemik kesk- ja kõrgtasemel eesti keele õppijatele

Autorid: Marta Dolgošev, Pille Maffucci

Toimetaja: Airi Broberg

Metoodiline nõustaja: Mare Kitsnik

Illustraator: Ragne Hoog

Kujundus: Rkontor

Trükk: Tallinna Raamatutrükikoda

Illustratsioonide kasutamine väljaspool õppematerjali eesmärki on lubatud ainult kunstnikuga kokkuleppel

Lugemikus on kasutatud Eesti Kunstimuuseumi kogusse kuuluva Konrad Mägi maali „Teel Viljandist Tartusse“ reprot

© Integratsiooni Sihtasutus

**EESTI
KEELE
MAJA**

ISBN 978-9949-517-23-7

Sisukord

Peategelased	8
1. Esimene kohtumine.....	9
2. Nimelugu.....	11
3. Vastlapäev.....	15
4. 50 halli varjundit.....	17
5. Vanaema on laisk	20
6. Millise hobuse suhu ei vaadata?.....	23
7. Raudne tervis.....	26
8. Draamakuninganna.....	29
9. Öudused riidepoes.....	31
10. Erinevad teed.....	34
11. Öhtusöök eesti moodi.....	38
12. Puslekeel – aga kuidas seda kokku panna?.....	41
13. Magus nagu mesi	44
14. Isiklik lähenemine.....	47
15. Fitness talu moodi.....	50
16. Eeva õpib Narvas vene keelt 1. Narva lugu.....	55
17. Pingijutud Narvas 2. Narva lugu.....	58
18. Seiklused Narva-Jõesuus 3. Narva lugu	61
19. Kuidas nad perega Mustamäel käisid	64
20. Nutikas elu.....	68
21. Vesi peale hallitusele!.....	71
22. Lopusletsinsin.....	75
23. Kaera-Adam	78
24. Hea on jälle kodus olla.....	81
25. Õpetaja naerab kodus.....	84

Peategelased

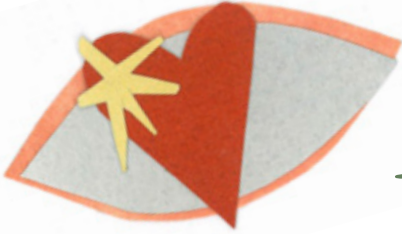
Adam

Adam on 30-aastane Ameerikast pärit IT-spetsialist, kes töötab nüüd juba poolteist aastat Eestis ja õpib eesti keelt. Nii kursusel kui tavaelus on ta aktiivne ja julge eesti keele kasutaja. Alati ei lähe eesti keelt rääkides kõik aga nii nagu planeeritud ja seetõttu satub Adam erinevatesse vähem või rohkem humoorikatesse olukordadesse. B2-kursusel hakkab Adamat õpetama Eeva, kes hakkab talle meeldima rohkem kui lihtsalt õpetaja.

Eeva

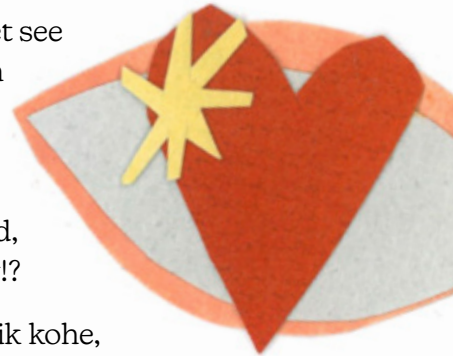
Eeva on 28-aastane eestlanna, kes on töötanud eesti keele õpetajana viis aastat. Eeva elab hetkel üksi ja on suures osas pühendunud tööle. Oma vabal ajal tegeleb ta rahvatantsuga ja armastab ennast täiendada erineval moel: keeli õppides, psühholoogia-alast kirjandust lugedes ning uusi eesti toidu retsepte katsetades.

1. lugu

Esimene kohtumine

Juba hommikul ärgates olin natuke rahutu ja ootusärev. Ka tööl olles oli veidi raske keskenduda ning ootasin kannatamatult öhtut. Seda ma muidugi kellelegi välja ei näidanud! Nimelt oli kätte jõudnud päev, mil pidi toimuma minu esimene eesti keele tund B2-tasemel. See oli samal ajal nii hirmus kui ka väga oodatud sündmus. Olin eesti keelt õppinud kokku poolteist aastat ja sooritanud edukalt ka eksamid – tee oli selge. Seekord olin siiski üsna ärevil, sest mind ootasid nii täiesti uus keeltekool kui ka täiesti uus õpetaja.

Kuidas ma ennast teistele tutvustada võiksin? Nii, et see ka huvitav oleks? Tere! Mina olen Adam, ma olen pärit Ameerikast. Olen 30 aastat vana ja töötan IT-valdkonnas. Mulle meeldib väga Eestis elada, sest siin on puhas õhk ja ilusad naised. Ei tea, kas see viimane sobib? Kohukesed ja kama on ka head, aga mulle ei maitse verivorst. Pole vist väga huvitav!?

Kuigi olin pärast tööd küllaltki väsinud, muutus kõik kohe, kui kursusele jõudsin. Klassis ootas meid noor naisõpetaja, kes kõiki tulijaid rõõmsameelselt tervitas ning materjali laiali jagas. Grupis oli kokku 16 õpilast ning varsti pärast õpetaja sissejuhatust sai igaüks end tutvustada. Umbes pool grupikaaslastest olid kohalikud venekeelsed inimesed, kuid tegelikult oli pea iga maailmajagu esindatud. Kaasõpilastest palju rohkem köitis minu tähelepanu hoopis õpetaja. Ta tundus nii tark ja nii

ilus! Sinised silmad, kastanpruunid õlgadeni juuksed, armas väike nõbinina, enesekindel hoiak, ilus rüht - tundub, et ta tegeleb tantsimisega!

Mängisime mitut tutvumismängu ning jätsime meelde üksteise nimed, rahvused ja mõned muud faktid. Seejärel mainis õpetaja, et täna on 14. veebruar ning küsis, mis päev see on. Pooled õpilased ütlesid, et see on sõbrapäev ning ülejäänud olid kindlad, et see on valentinipäev. Õpetaja täpsustas, et Eestis tähistatakse seda päeva üldiselt sõbrapäeva nime all. Siis töötasime gruppides ning arutlesime, kas meie tähistame sõbra- või valentinipäeva ning missugused traditsioonid meil on. Ja alles siis märkasin, et õpetajal on seljas särk, millel on läikiv litritega süda. Väga sobilik riietus sel päeval!

Pärast tundi tahtsin muidugi kena olla ja õpetajale tema riietuse kohta komplimendi teha. Läksin kindlal sammul õpetaja laua juurde ning teatasin: „Tahan öelda, et mulle meeldib, kuidas teie süda läigib.“

Õpetaja oli natuke segaduses näoga, kuid muigas siis kavalalt: „Oi, et minu süda läigib?“

„Jah, ja see sobib täna nii hästi.“

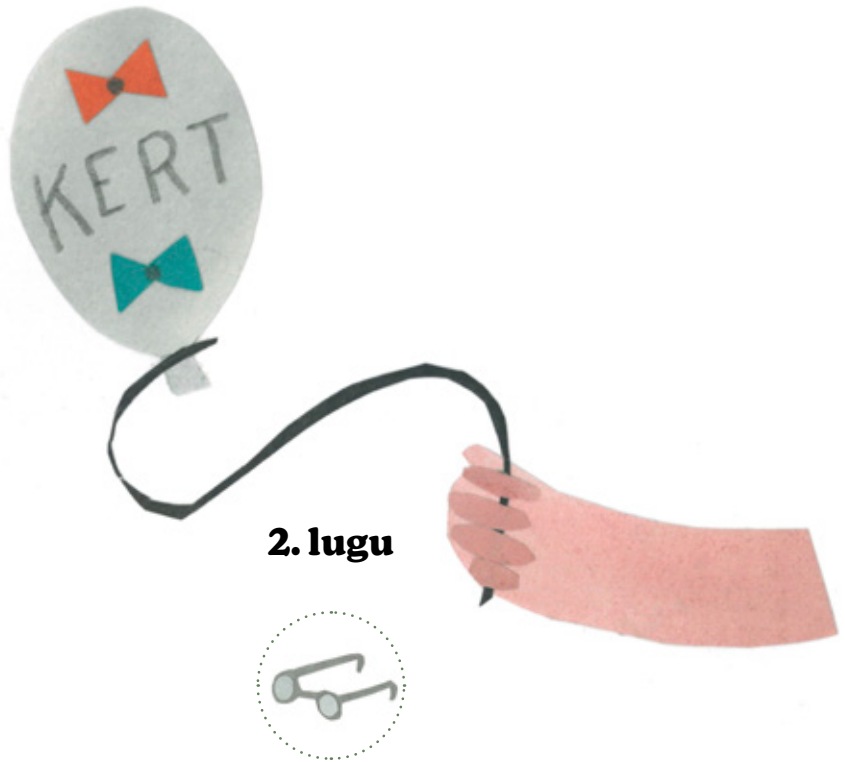
Nüüd hakkas õpetaja südamest naerma ning seejärel seletas: „Vaata, Adam, see süda minu särgil tõepoolest läigib. Aga tavaliselt kasutatakse seda fraasi siis, kui on väga halb olla ja tahaks lausa oksendada.“

Punastasin natuke, läksin tagasi oma kohale ning pakkisin asjad kokku. Selline see esimene eesti keele tund siis oli: tore grupp, väga tore õpetaja ja läikiv süda.

ÜLESANDED

- 1.** Mõttele, kuidas tutvustaksid sina ennast meeldejäädvalt ja huvitavalt.
- 2.** Millised sõnad järgnevatest sobivad välimuse, millised iseloomu kirjeldamiseks: *esinduslik, peenetundeline, tobe, eriline, kahepalgeline, mitmekülgne, lohakas*. Kas on mõni, mis sobib mõlema kirjeldamiseks?
- 3.** Kas sina tähistad 14. veebruaril valentinipäeva või sõbrapäeva? Missugused traditsioonid sul on?

2. lugu

Nimelugu

Täna oli huvitav eesti keele tund – rääkisime nimedest, täpsemalt perekonnanimedest. Olen ikka mõelnud, et eestlastel on huvitavad perekonnanimed. Eesnimed aga ajasid mind alguses päris segadusse. Esiteks sellepärast, et ei olnud päris selge, kas tegu on mehe- või naisenimega ja teiseks sellepärast, et nad on nii hirmus sarnased ja paljude variatsioonidega. Alguses, kui ma ei ei suutnud veel teha vahet a- ja ä-tähe vahel, ajasin segamini sellised nimed nagu Mart ja Märts, Kert ja Kärt. No ja siis need K-tähega algavad naisenimed oma variatsioonidega: Katrin, Katri, Kati, Kätriin, Käti, Kadri, Kadi, Keit...Huh! Õnneks nüüd, pärast poolteist aastat treeningut võin rahuloluga öelda, et olukord on palju parem ja oskan juba päris tihti kuulmise järgi ka nimede kirja pildi ära arvata. Aga tagasi perekonnanimede juurde. Kui hakkasin juba eesti keelest paremini aru

saama, avastasin üllatusega, kui liigirikas on minu tutvuskond! Seal on nii puid kui põõsaid, erinevaid loomi-linde, ameteid ja mida kõike veel. Kui mõelda kasvõi sellele, millised on olnud Eesti presidentide nimed: Päts, Meri, Rützel, Ilves, Kaljulaid, Karis...

Seepärast oli minu jaoks meeldiv ja väga huvitav, kui õpetaja pakkus välja, et räägime ka üksteise nimedest. Ülesanne tekitas rühmas elevust. Kogu meie multikulti seltskond hakkaski oma nimesid eesti keelde tõlkima. Leidsime päris palju sarnasusi eesti nimedega. Meie hulgas olid näiteks Väike järv, Martini poeg, Punapea, Õnnelik, Kasemets ja nii edasi. Mõnda nime ei olnudki võimalik teises keeles tutvustada.

Kui kõik olid jõudnud oma nimest rääkida, märkasime, et üks meie hulgast, Nigeeriast pärit noormees, keda me kõik kutsusime Abiks, otsib midagi Google'ist. Kui õpetaja Eeva uuris, kas ta saab abiks olla, selgitas noormees, et talle valmistas pisut raskusi oma nime eesti keelde tõlkimine, aga et tegelikult on tema eesnimi Abiodun ja see tähendab midagi sellist nagu „Sündinud pidude perioodil“. Aga et see ei ole veel midagi, tal on sõber, kelle nime võiks tõlkida nii: „Vapratele ei ole ükski ülesanne raske“. Ja seegi pole veel midagi – näiteks peamiselt Nigeerias elavatel jorubadel on traditsioon, et vastsündinule panevad nime lähedased ja tuttavad ja et see nimi võib kasvada kuni 12-osaliseks. Pärast imestushüüdeid valitses klassis pikk mõttepaus...

Esimesena kogus ennast itaallane Marco ja pakkus, et võiksime ka üksteisele panna nime, mis meile tegelikult sobib. See oli lõbus! Läksime hoogu ja igaüks sai endale 12-osalise nime.

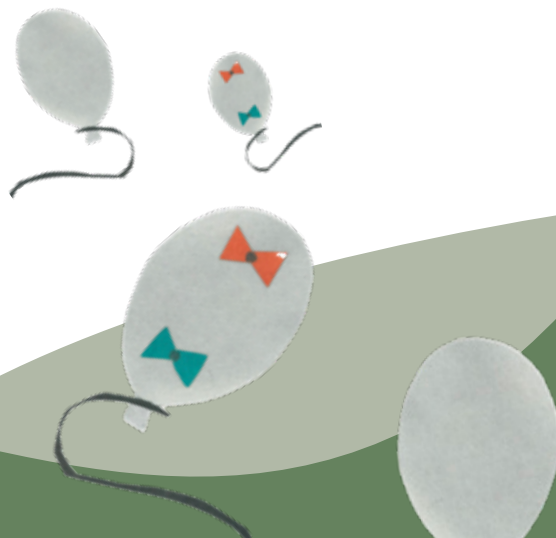
Kui kõik olid oma nimed kätte saanud ja me olime oma emotsioonid, nõusoleku ja mittenõusoleku välja elanud, pöördusid pilgud õpetaja Eeva poole. Mina tegin ettepaneku ka meie armsale õpetajale joruba nimi panna. Õpetaja punastas kergelt ja ütles, et aeg on materjaliga edasi minna, aga mina ja ka teised ei andnud alla ja nõudsim, et kui juba, siis peab kõigil meie grupis hõimunimi olema. Õpetajanna laiutas käsi ning ütles, et annab alla ja et meil on 5 minutit, et talle nimi välja mõelda. Me ei vajanudki nii kaua aega! Kõik hakkasid nimesid hõikama – peatus tekkis ainult siis, kui mitu inimest olid sama sõna peale mõelnud. Lõpuks sai meie kena õpetajanna nimi selline: Ilus Tark Tubli Soe Sõbralik Vapper Täpne Õnnelik Lõbus Kannatlik Siiras Eeva.

Kõik õhetasid rahulolust ja rõõmust. Ega see nimepanemine ju lihtne töö ei ole! Nagu Aadamal, kes pidi piibliloos kõigile elusolenditele nime panema. Meie õpetaja seisis tahvli ees, veel kraadi võrra roosam saadud kiitusest ja tähelepanust. Mõtlesin, et nimest Ilus Eeva oleks täiesti piisanud, sest selles sõnas „ilus“ on minu meelest nii väline kui sisemine kvaliteet. Ilus, lihtsalt Ilus Eeva, nii väljast kui seest.

ÜLESANDED

1. Huvitavaid fakte nimede kohta leiad <https://www.stat.ee/nimed/>
2. Mõelge üksteisele uued nimed. Pange ka nimi oma rühmale.
3. Pane kirja nii palju eesti perekonnanimesid, kui tead.
4. Missuguste eesti nimede puhul on sinu jaoks keeruline sugu ära arvata?
5. Kui peaksid oma nime muutma eesti nimeks, siis missuguse ees- ja perekonnanime võtaksid?
6. Kirjuta, kuidas sina või sinu lähedane on saanud oma nime.
7. Nimeta tuntud eestlasi, kellel on sinu arvates huvitav perekonnanimi. Kas tead, mida nende perekonnanimed tähendavad?

3. lugu

Vastlapäev

Ühel reede õhtul enne töölt koju minekut nägin puhkenurgas teadet, et järgmisel teisipäeval peaksid kõik huvilised tööle kelgu kaasa võtma. Lõunapausi ajal toimub töökoha lähedal ühine liulaskmine. Pärast seda pakutakse kõigile hernesuppi ja vastlakukleid. Muidugi, järgmine teisipäev on ju vastlapäev! Mõned inimesed meie kollektiivis peavad rahvakalendri tähtpäevi väga oluliseks ning on rõõmsalt valmis nende tähistamist tööl korraldama ja neid ka minusugustele välismaalastele tutvustama.

Õnneks ma juba enam-vähem teadsin, mis vastlapäev on ja mida sel päeval tehakse. Aasta tagasi, minu esimesel Eesti aastal oli kõik aga teisiti. Mäletan veel tänagi, kuidas läksin sel päeval eesti keele tundi ja märkasin, et õpetaja laua peal on imelikud valge täidisega hamburgerid. Küsisin siis pinginaabrilt, mis asjad need on. Ka tema ei teadnud täpselt, kuid ütles, et on neid imelikke asju juba mitu kuud poes näinud. Kui tund algas, seletas õpetaja meile, mis on vastlapäev. Seejärel saime kõik maitsta seda veidrat magusat burgerit, mida nimetatakse tegelikult vastlakukliks.

Selleks, et teispäevasest ühisest vastlapäeva tähistamisest täielikult osa võtta, käisin esmaspäeva õhtul poes ning ostsin endale kelgu. See oli ümar ja punane. Kui teispäeva hommikul oma kelguga bussi peale läksin, polnud ma ainus. Nii mõnelgi algklassilapsel olid samuti kelgud kaasas, millega nad end bussi pressisid. Tekkis kohe mõnus tunne, et olen juba natuke eestlane.

Tööl olles tegin kuni lõunani intensiivselt tööd ja seejärel läksime koos kolleegidega õue kelgutama. See oli ülilõbus! Kõik täiskasvanud tõsised tööinimesed olid ühtäkki nagu rõõmsad väiksed lapsed. Kontorisse tagasi tulles ootasid meid juba soe supp ning vastlakuklid, mis olid mõlemad väga maitsvad. Pärast söömist tagasi arvuti taha minnes tekkis mul üks idee. Nii võtsingi meili lahti ja kirjutasin eesti keele õpetajale: „Palun lähme täna tunni ajal kelgutama. Mul on ilus punane kelk. Laenan kõigile.“ Käitusin vist jälle nagu tavaline algklassilaps?

ÜLESANDED

1. Millest sina viimati lapselikku rõõmu tundsid?
2. Mida tead vastlapäeva tähistamisest?
3. Kuidas on need sõnad seotud vastlapäevaga?
vurr, luu, pikad linad, liha, paast
4. Kui soovid vastlapäeva kohta rohkem teada, loe siit:
<https://www.folklore.ee/erk/exhibits/show/vastlapaev>
5. Milliseid tähtpäevi tähistatakse sinu töökohal?

4. lugu

50 halli varjundit

Eelmises eesti keele tunnis õppisime värve. Loomulikult oskame me kõik juba algtasemest peale põhivärve: roheline, kollane, punane.... Ja meile seletati juba algtasemel, mida tähistavad Eesti lipu värvid, kuigi, jah, ka selles osas on erinevaid arvamusi. Aga B2 tase on ju ikkagi juba tugev kesktase, seega õppisime värviVARJUNDEID. No näiteks, millised võivad olla roheline varjundid? Mururoheline, samblaroheline, kuuse-roheline, salatiroheline.... Kollane võiks olla sidrunikollane, tibukollane, nisu-kollane, päikesekollane, punane aga kirsipunane, maasikapunane. Saime ise ka värvivarjundite nimesid juurde pakkuda. Mina pakkusin näiteks pilvevalge ja lehmmapruun, mõeldes asjadele, mida mööda Eestit ringi sõites tihti näen.

Lõpuks küsis õpetaja Eeva, mis värvi on meie meelest Eesti.

„50 halli varjundit,“ itsitas keegi. Vaatasin kiiresti õpetaja Eevale otsa. Ta naeratas taas oma pisut tüdinud lasteaiaõpetaja naeratust. „Jah, praegu talve lõpus võib nii tunduda küll,“ möönis ta. „Aga võtke pisut aega ja mõelge sellele, mis värvi on teie jaoks Eesti, kui te ei mõtle ainult aasta- aegade peale. Mõtelge oma kogemuse peale siin laiemalt. Mõtelge

inimeste peale, kellega olete kohtunud, Eesti kunstnike töödele, muusikale. Mõtelge ka erinevatele lõhnadele, maitsetele... Teate, teeme nii, et ma annan teile 12 minutit aega ja te lõpetate järgmised laused:

Eesti on värvi, sest

Eesti lõhnab nagu , sest.....

Eesti kõlab nagu , sest.....

Eesti maitseb nagu , sest

Kõik asusid vaikselt tööle. Mina jäin mõttesse. Mis värvi on Eesti minu meelest? Suveööd on valged, metsal on palju rohelisi ja pruune varjundeid ja pruunikashallid on põllud, kus kasvab eestlaste lemmiksöök kartul. Õpetaja Eeval on õigus, Eesti ei ole ainult hall! Mäletan, kui käisime eesti keele grupiga vaatamas tuntud Eesti maalikunstniku Konrad Mägi näitust. Olime just imetlenud Konrad Mägi Itaalia vaateid, kui jäin ühe pildi ees seisma, vaatasin seda lummatult ja kommenteerisin: „Millised värvid! Väga tüüpiline Itaaliale!“. Õpetaja Eeva astus mu kõrvale ja näitas vaikselt pildi nime. „Teel Viljandist Tartusse,“ lugesin imestunult.

Aeg läks, aga mina ei olnud isegi esimest lauset lõpetanud. Kui ma pean kõigi värvide seast selle ühe valima, siis valin ikkagi sinise oma erinevate varjunditega. Meresinine on Eesti meri ja järved päikese käes, taevasinine on triip Eesti lipul ja sinine on minu meelest ka Eesti värske õhk. Kõige ilusamat sinist tooni on muidugi õpetaja Eeva silmad. Aga selle jätan ma enda teada.

ÜLESANDED

1. Mõtle, mis värvi on sinu meelest Eesti. Põhjenda.
Tee harjutus tekstis!
2. Milline neist ei ole (ainult) värv?
 - a. helehall, kaubahall, hülgehall
 - b. päikesepruun, kakaopruun, kastanpruun
 - c. salatiroheline, maitseroheline, laimiroheline
 - d. lumivalge, varavalge, säravvalge
 - e. süsimust, kärbsemust, sügavmust
3. Kui kellegi jaoks oleks Eesti samblaroheline, siis miks?
4. Milliseid värvivarjundeid tegelikult ei ole eesti keeles?
esmaspävasinine, potisinine, sinilllesinine
peedipunane, rootsipunane, südamepunane
karupruun, pähklipruun, pödrapruun
5. Too oma emakeelest näiteid värvivarjundite kohta.

5. lugu

Vanaema on laisk

Mulle tundub, et igal keelekursusel, kus ma olen käinud, hakatakse varem või hiljem rääkima perekonnast. Ka uuel keelekursusel ei jäänud puudutamata ei pereliikmed, sugulased ega meie ühised traditsioonid. Ühe tunni lõpus pidime gruppides mängima lauamängu, kus olid just nimelt erinevad perekonda puudutavad küsimused.

Olime grupis neljakesi: mina, veel kaks välismaa taustaga meest ning kohalik neiu Alina. Jõudsimme küsimuseni, mille vastus eeldas oma vanavanematest rääkimist. Kui Alina välja arvata, siis teiste vanavanemad elasid kõik välismaal

või olid juba surnud. Neiu aga teatas: „Üks vanaema ja vanaisa elavad minu naabermajas, kohtume sageli. Aga teine vanaema elab Ida-Virumaal. Tema on laisk.“

„Miks ta laisk on?“ küsisime meie imestunult.

„Sest vanaisa on surnud.“ Seda öelnud vaatas tüdruk meid kui juhme, kes ei saa millestki aru.

„Ah, et siis ei pea enam vanaisale süüa tegema ja tema järelt koristama,“ pakkusin mina.

„Ka see on tõsi, jah,“ oli Alina minuga nõus.

„Aga kas vanaema enne vanaisa surma ka laisk oli?“ küsis keegi.

„No muidugi mitte, ta ei saanud ju laisk olla, kui oli abielus... Aga pärast seda, kui vanaisal oli krabi, ta suri ära.“

„Vanaisal oli krabi? Vägev! Minu vanaisal oli kunagi rott,“ teatas Thomas.

„Minu vanaisal oli koer,“ ütlesin mina, sest arvasin, et jutt oli lemmikloomadele siirdunud.

Alina vaatas meid justkui oleksime kolm lollakat ega võta tema vanaisa surma ja sellega seonduvat sugugi tõsiselt. Õnneks oli aga õpetaja Eeva õiges kohas ja hakkas koos meiega tekkinud probleemi lahti harutama. Selgus, et Alina vanaema polnudki laisk, vaid tegelikult hoopis väga töökas lesk. Ka tema vanaisal ei olnud kunagi kodus krabi olnud, vaid ta suri kahjuks vähki.

Tüdruk hakkas selle peale naerma ja ütles, et pole esmakordne juhtum, kui ta need kaks sõna segi ajab.

ÜLESANDED

- 1.** Missugune on sinu vanaema? Iseloomusta oma pereliikmeid.
- 2.** Rühmatöö: Töötage rühmades. Jagage rollid ning mängige tekst läbi! NB! Ärge lugege otse maha!
- 3.** Kuidas jätta meelde sarnaste sõnade tähendusi? *koht ja kõht, kulm ja külm, purjetama ja purjutama, õhkama ja õhkuma, kook ja kokk.*
- 4.** Jutusta oma perest või pere sisenaljast.
- 5.** Tehke grupis lauamäng, mille ruutudel on vaja vastata perega seotud küsimustele.

6. lugu

Millise hobuse suhu ei vaadata?

Mulle tundus tihti, et eesti keel ei ole raske. Mõtlesin nii sellest hoolimata, et tegin vigu ja rääkisin mõnikord lollusi. Alguses oli muidugi keerulisem, kuid ühel hetkel jõudsin teadmisele, et eesti keel on loogiline. Kuna olen IT-taustaga, siis analüütiline ja loogiline mõtlemine on mulle omane ja nii olid ka grammatika ja sõnade tuletamine minu jaoks kerged. Isegi erandite päheõppimine polnud väga hull. Sõnavaraga oli nii ja naa, kuid lihtsamaks tegi asja see, et eesti keeles on palju rahvusvahelisi sõnu.

Lihtsus lõppes aga siis, kui õppimises jõudis kätte piltliku keele kord. Kõik vanasõnad, kõnekäänud, fraseologismid ja muud sarnased asjad olid mulle üle mõistuse rasked. Mõned fraasid olid küll natuke sarnased inglise keelega või oli neil inglise keeles hea vaste olemas, kuid tihti ei saanud ma midagi aru. Proovisin siis sõna-sõnalt tõlkida, kuid see ajas mind veel rohkem segadusse.

Ka sellel eesti keele kursusel ei pääsenud me vanasõnade ega fraseologismide õppimisest. Proovisime aru saada tähendusest ja sellest, millal neid kasutada. Mida võiks küll tähendada näiteks „Valel on lühikesed jalad.“? Üks minu grupikaaslane järeldas sellest, et „Õigel on pikad jalad.“ ja seega käib see vanasõna kindlasti õige naise leidmise kohta. Selle peale torkas teine grupikaaslane, et kindlasti on see vanasõna hoopis meeste kohta. Õpetaja rahustas meid maha ja seletas, et tegelikult tähendab see seda, et valed tulevad kergesti välja.

Kui vanasõnade teemast oli mitu tundi mööda läinud, otsustas õpetaja meid üllatada ja tegi meile nende kohta väikse testi. Ta oli vanasõnadest mõned sõnad ära kustutanud. Pidime kirjutama lünka puuduva sõna ja lisaks vanasõna tähenduse. Minu paberil oli kirjas: „_____ hobuse suhu ei vaadata.“. Alguses olin natuke segaduses, sest selline vanasõna ei tundunud üldse tuttav. Siis aga meenus ähmaselt selline sõna nagu „kinnitatud“. Just, kinnitatud hobuse suhu ei vaadata! Tähenduseks kirjutasin, et kinnitatud hobuse suhu ei vaadata, sest kinnitatud hobune võib olla agressiivne, kui võõrad inimesed tema suhu tahavad vaadata. Seletus tundus küll natuke liiga otsene, mitte nagu vanasõnades tavaliselt, kuid las olla.

Selgus, et mina polnud ainus, kes midagi sellist kirjutas. Õpetaja toonist võis kuulda natuke pettumust, et kõik armastavad nalja teha rohkem kui õppida.

ÜLESANDED

1. Adam kirjutas, et „kinnitatud hobuse suhu ei vaadata“. Kuidas on see vanasõna eesti keeles päriselt? Mida see tähendab?
2. Ühenda vasak ja parem pool nii, et tuleks kokku eesti vanasõna. Mida need vanasõnad tähendavad?

Pörsast kotis	on rasvane
Tühi kott	ei hüüa tulles
Õnnetus	ajab suu lõhki
Hirmul	ei kuku kännust kaugele
Julge hundi rind	ei osteta
Suur tükk	ei seisa püsti
Häda	annab järele
Keelatud vili	ajab härja kaevu
Targem	on magus
Käbi	on suured silmad

3. Vali üks eeltoodud vanasõna ja joonista selle põhjal pilt.

7. lugu

Raudne tervis

Üldiselt on mul tervisega vedanud. Olen väga harva haige. Eestis elades olen haige olnud vaid mõned üksikud korrad. Tavaliselt on olnud lihtsalt kerge nohu. Perearst oli mul küll olemas, kuid teda olin seni külastanud vaid korra, et saada tervisetõendit. Olin juba nagu tavaline Eesti mees, kes eriti arsti juures käia ei armasta. Miks sinna niisama aega raiskama minna, kui kõik korras on?

Sellel varakevadel aga jäin päriselt haigeks. Pea valutas, kurk valutas ning oli ka palavik. Sain aru, et nüüd aitab ning pean perearstile helistama. Enne helistamist panin endale igaks juhuks tähtsamad märksõnad paberile, et kõik oluline saaks öeldud. Nii teen ma alati, kui eesti keeles kuhugi tähtsasse kohta helistama pean. Tundus, et perearstil polnud minust arusaamisega probleemi. Sain kiiresti aja tema vastuvõtule.

Kuigi olin telefoni teel arstiga rääkides kõik oma sümptomid üles lugenud, alustas arst ikka tavalise küsimusega, et mille üle ma kaeban.

Laususin talle pahaaimamatult: „Kurk on roheline ja pea on haige.“

Arst mõtles natuke ja lausus: „Ahah, et roheline, see on vist normaalne.“

Ma ei tea, kas mulle ainult tundus või arst pomises veel omaette, et haige pea vastu aitab kurgivesi.

Vaatasin arsti natuke segaduses näoga, selle peale seletas ta mulle aeglaselt ja selges eesti keeles, kuidas ma peaksin end ravima. Rohkem ta midagi ime-likku ei öelnud.

Kui astusin arsti kabinetist välja, tuli kohe pähe, et kurk on mul ju punane, mitte roheline. Mida küll arst nüüd minust mõelda võib? Võibolla arvab, et tahtsin tema üle nalja teha? Tundsin, et lisaks kurgule on nüüd punane ka minu nägu. Millal ma viimati punastasin? Võibolla koolis? Ajasin selle palaviku süüks.

Varsti tundsin end jälle hästi ja sain ka tagasi eesti keele kursusele minna, kust paar korda olin puudunud. Läksin seekord spetsiaalselt natuke varem kohale, et saaksin koos õpetajaga läbi vaadata materjalid, millega rühm oli vahepeal töötanud.

Kui läksin klassi, tervitas õpetaja mind rõõmsalt ja päris mu tervise järele. Vastasin, et kõik on juba korras, kuid mul olid kurguvalu, palavik ja pea oli ka haige. Selle peale õpetaja muigas, kuigi proovis seda varjata. Ilmselgelt olin mina midagi valesti öelnud, kuid viisaka inimesena ei soovinud ta tervisetee- ma üle naerda.

Küsisin otse: „Mida see „haige pea“ tähendab? Vist mitte peavalu? Kas see tähendab „hull“?“

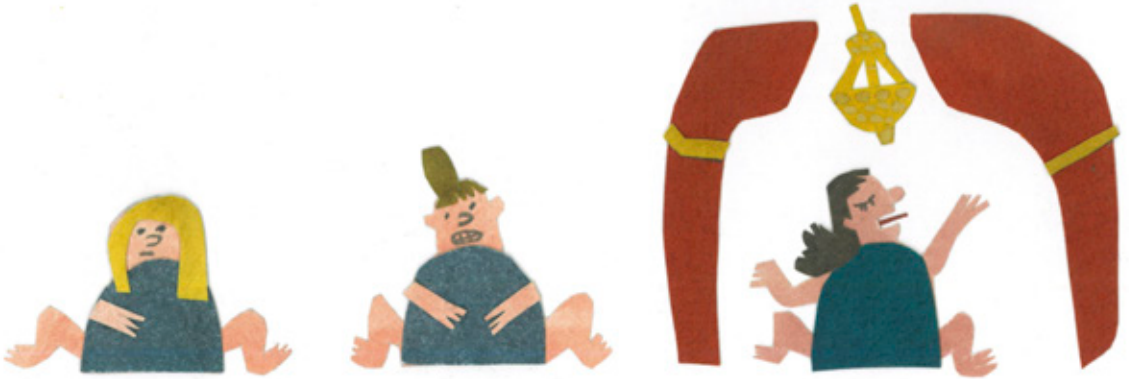
„Ei, ei, Adam. See tähendab hoopis pohmeli.“

„Oh ei! Aga ühest asjast ma ei saa küll aru, miks selle haige peaga kurgivett peab jooma? Mina joon täiesti tavalistel päevadel nii kurgi- kui sidrunivett. Ma ei teadnud, et selles midagi nii erilist on.“

ÜLESANDED

- 1.** Mida tähendab väljend “raudne tervis”?
- 2.** Mis põhjusel pöördus Adam perearsti poole? Missuguseid haigusi ja sümptomeid tead veel eesti keeles?
- 3.** Milliseid koduseid ravivõtteid sa tead?

8. lugu

Draamakuninganna

Ühel korral, kui eesti keele tund oli juba alanud, avanes järsult uks ning sisse astus itaallanna Adriana, kes oli olnud mõned nädalad kursusel eemal, sest sünnitas tütre. Ta tuli tagasi täpselt sama säravana nagu ikka ja ütles rõõmsalt, et on valmis eesti keele õppimist jätkama ning sel ajal hoolitseb lapse eest tema abikaasa.

Pärast tunni lõppu kogunesid kõik Adriana ümber, et teda õnnitleda ning küsida tema ja lapse enesetunde kohta. Ta rääkis, et nüüd on kõik korras ja mõlemad tunnevad end hästi ning ta on õnnelik, et Eestis elades on tal võimalus lausa mitu aastat kodus olla. Ainus asi, mis kõike seda suurt rõõmu natuke rikkus, oli sünnitus ise.

„Mul oli nii-nii valus, kogu keha valutas. Ma ei saanud ei istuda, astuda ega lamada. Ja see läks lihtsalt ei sündinud!“ kirjeldas Adriana elavalt.

„Lõpuks läks asi nii kaugemale, et lapse sündimiseks oli vaja arstide sekkumist.

Nad tegid kindlasti oma tööd hästi, aga mul oli nii valus, et ma ei suutnud lihtsalt karjumist lõpetada. Ja kujutate ette, mis siis juhtus?“

Kõik ootasid vaikides, mis edasi saab ja keegi ei julgenud pakkuda, mis võis edasi juhtuda.

„Korraks oli mul rahulik hetk ja siis kuulsin, kuidas õde küsis arstilt, miks ma nii valjusti karjun. Ja teate, mida arst vastas? Et see on itaalia temperament! Ja siis ma sain aru, et nad on arvanud kogu aja, et olen lihtsalt draamakuninganna! Lihtsalt sellepärast, et ma olen itaallane. Kas siis eesti naised kunagi ei karju, vaid tulevad oma valuga kangelaslikult vaikides toime?“

Sellepeale ei osanudki keegi midagi öelda. Adriana vaid lisas, et ta ei ole sellepärast vihane, kuid varem on välismaal viibides tema Itaalia päritolu olnud alati midagi positiivset, mis on kohalikes uudishimu äratanud. Ka pitsa-, pasta- ja mandoliiniljad, mis tema ümber on ikka käinud, on alati olnud sõbralikus toonis.

Selle kogemuse põhjal võttis ta aga vastu otsuse, et iga kord, kui ta kuuleb, et keegi tema tuttavatest on sünnitanud, küsib ta: „Kuidas sünnitus läks? Kas sa karjusid ka?“

ÜLESANDED

1. Kuidas jutustaks sama lugu eestlane?
2. Too näiteid kultuuridevahelistest erinevustest (tervishoius, meditsiini-asutustes suhtlemisel arstiga).
3. Missugune emotsioon on sinu arvates kõige tugevam?

pahane - vihane - raevunud

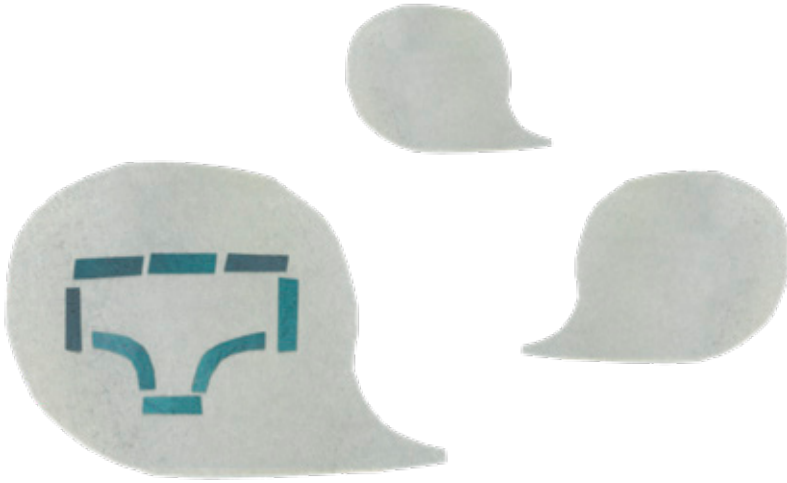
murelik - kurb - pettunud - kibestunud

rahul - rõõmus - õnnelik - ülemeelik

närvis - šokis - meeleheitel - paanikas

elevil - ekstaasis - eufoorias

huvitatud - uudishimulik - haaratud

9. lugu

Õudused riidepoes

Pärast seda, kui saime teada, et meie itaallannast kursusekaaslane on kursusel tagasi, mõtlesime grupiga, et peaksime talle lapse sünni puhul kindlasti midagi kinkima. Leppisime siis kokku, et missuguse kingituse kokku paneme ja kes mida ostab. Plaanisime osta mõned riided, kõristi, närimisrõnga ja emale pehme padja ning puuvilju. Kuidagi juhtus nii, et mind määrati minema lasteriiete poodi ostma sealt beebile riideid. Ma ei hakanud vastu vaidlema, aga ausalt öeldes tekitas see minus väga suurt stressi. Viimati olin vist väikelastega lähedalt kokku puutunud siis, kui veel ise väike olin.

Aga mis teha, grupikaaslasi ei saanud ka alt vedada ja nii otsustasingi pärast tööd ühest kodulähedasest lasteriiete poest läbi astuda. Vaatasin poes natuke aega abitult ringi ja proovisin nendes väikestes riietes kuidagi orienteeruda.

Kui suur või väike see laps võib olla? Hea, et ma enda suurustki tean. Õnneks või kahjuks märkas minu segaduses nägu ka müüja, kes mulle lahkesti abi pakkus.

„Soovin osta kingitust ühele väikesele tüdrukule. Ta suri hiljuti,“ laususin ma. Müüja vaatas minu poole õudusega ja ei osanud kuidagi reageerida.

Taipasin oma viga ja parandasin: „Ei-ei, vabandust, ta sündis hiljuti!“

Muidugi olin ma näost nüüd tulipunane. Müüja oli pigem näost valge ning tema endine abivalmis hoiak oli asendunud selge õudusega. Kuigi müüja võis minu aktsendi põhjal taibata, et olen välismaalane, siis oli minu öeldu tema jaoks ikkagi liiga hirmus. Igatahes teenindas ta mind seejärel väga kiiresti ja tundus, et me mõlemad hingasime kergendatult, kui lahkusin poest.

Tundsin seejärel veel mitu päeva oma eksimuse tõttu piinlikkust. Oli raske aru saada, kuidas ma oma üsna heale keeleoskusele vaatamata võisin sellise vea teha. Ma ei julgenud kellelegi ka sellest rääkida, kui üks kolleeg välja arvata. Tema muidugi lohutas mind ja ütles, et ka tal on riideid ostes piinlik lugu juhtunud.

Nimelt sai minu kolleeg, kes samuti pole eestlane, ühel päeval telefonikõne oma emalt, kes ütles, et on haiglas ja läheb kohe operatsioonile, sest kukkus väga õnnetult ja murdis oma jalaluu. Kuna ema elab üksi, võttis kolleeg kohe vastu otsuse, et lendab mõneks ajaks kodumaale ja on emale seni abiks, kuni ta jälle normaalselt liikuma hakkab. Emotsionaalse inimesena otsustas ta praktiliselt otse töölt lennujaama tormata ja seal esimesele lennule jõuda. Siiski ei toimunud kõik nii kiiresti, kui kolleeg soovis ning talle jäi veel hea mitu tundi vaba aega. Koju ta minema enam ei hakanud, kuid otsustas minna kauplusesse ja osta endale vähemalt puhtaid sokke ja aluspükse. Hiljem mõtles ta küll järele, et miks ta seda ei võinud kodumaal teha.

Nii läks paanikas kolleeg riidepoodi, vaatas ringi, kuid aluspesu silma ei jäänud. Seepeale pöördus ta kassas olnud teenindaja poole ja küsis viisakalt: „Vabandust, kas teil on aluspüksid?“

„Eee... mul?“ vastas müüja natuke hämmeldunult.

„Jah, kas teil on?“ küsis kolleeg uuesti, mille peale läks nooruke müüja näost roosaks.

Kolleegi kannatus aga katkes, sest tal polnud lõputult aega poodides ringi käia ning ta ütles juba kurjemalt: „Ma küsin viimast korda, kas teil on aluspüksid või ei ole? Mul pole siin lõputult aega teiega lobiseda.“

Müüja jaoks oli see ilmselgelt hirmutav ning ta kutsus turvamehe, kes tuli olukorda lahendama. Müüja arvates oli tegemist ebaviisaka või lausa ahistava kliendiga, kes tahtis teada, kas tema kannab aluspükse. Õnneks kuulas turvamees rahulikult ka kolleegi, kes ütles, et tuli küsima, kas poes on müügil aluspükse, sest tema neid kusagilt ei leidnud. Nii sai turvamehe abiga olukord lahendatud ja püksid leitud. Aga mõru maitse jäi ikkagi mõlemale suhu.

ÜLESANDED

1. Millised sõnad lähevad sinul eesti keeles segamini? (Kaheksa-üheksa, kõrv ja korv)
2. Kuidas mõjutab stress võõrkeele oskust?
3. Miks kutsus müüja Adama sõbrale turvamehe?

Räägi mõni lugu, mis sul on teenindajaga eesti keeles suheldes juhtunud? (Näiteks saab teenindaja aru, et oled välismaalane ja pöördub sinu poole inglise või vene keeles)

4. Pane need sõnad mitmuse osastavasse käändesse. Vajadusel kasuta Sõnaveebi abi. *püksid, sokid, kindad, saapad, kingad, kampsun, särk, pluus, kott, vihmavari, prillid, müts, sall, jakk, kleit, seelik, vöö*. Näiteks: Riidepoes on müügil palju pükse.

10. lugu

Erinevad teed

Mäletan, et kui Eestisse kolisin, üllatasid mind tihti kummalised viisid, kuidas inimesed oma tervise eest hoolitsesid või haigusi ravisid. Näiteks rääkis õpetaja Eeva meile ühes eesti keele tunnis, et kui ta oli laps ja kukkus oma põlve katki, korjas ema tee äärest teelehti ja pani neid talle haava peale, sest teeleht peatab verejooksu. Kõige naljakam oli minu meelest eestlaste komme panna külmetuse korral jalga viinasokid. Viinasokkideks kutsuvad eestlased sooja vee ja viina segusse kastetud sokke, mis tõmmatakse märjalt jalga, nende peale aga pannakse veel villased sokid, et soe oleks. Kuidas niimoodi üldse olla või magada saab??? Kui viinast veel rääkida, siis teine soovitus oli kohe külmetuse alguses võtta pits viina pipraga või panna seda tee sisse, kus on ohtralt sidrunit ja mett. Ma ei hakka rääkimagi küüslauguküüne niidiga rinnale riputamisest, kui on köha, või isegi küüslaugu ninna toppimisest nohu korral!!!

Mis seal salata, nüüdseks olen Eesti raviviisidega harjunud ja kasutan ka ise mõnda loodusravi võtet selleks, et algav külmetus kiiresti kontrolli alla saada. Samuti olen hakanud silmi pööritama teiste ameeriklaste juttude peale, kes iga tervisehädaga kohe apteeki tormavad.

Siiski tundub mulle, et teatud Eesti piirkondades on traditsiooniline elu- ja raviviis eriliselt au sees ja armastatud, näiteks Lõuna-Eestis ja Peipsi ääres. Eestlased ise ka ütlevad, et sealkandis elavad erilise väega inimesed. Seepärast ei pannud mind sugugi imestama see, kui jõin ükskord oma pisut boheemlike eesti sõpradega taimeteed ja kuulasin nende jutustust sellest, kuidas nad olid käinud Setumaal ja Peipsi ääres reisir.

Ühel hetkel küsis sõber minult: „Kas Sa tead, et seal on sibula tee?”

„Assoo!? Ei, ma ei ole sellest kuulnud,” vastasin mina. Ja sellel hetkel kujutasin ette, kuidas ma kalkan kuuma vett sibulakoortele... See meenutas mulle munade värvimist ülestõusmispühade ajal, kui mässisime munad sibulakoortesse ja keetsime neid vees.

„Ja kuidas maitses?” küsisin, näol sellest kujutluspildist kõver naeratus.

„Oh, Adam... seal müüakse kohalikku maitsvat sibulat tee ääres ja sellepärast kutsutakse seda teed Sibulateeks,” kuulsin selgituseks.

Hingasin kergendatult: see oleks olnud ka eestlaste nõiakunstiga harjunud inimese jaoks liiga imelik sibulakoortest teed teha...

Sellest hoolimata, et Sibulatee ei tähendanudki sibulatest tehtud teed, hakkas asi mind huvitama ja ma guugeldasin, mida kõike Sibulateel teha saab. See piirkond on tuntud oma põneva ja eripärase vanausuliste kultuuri poolest ja seal pakutakse ka põnevat ja raviomadustega teed ivantšaid. Ivantšaid tehakse põdrakanepist ja räägitakse, et see ravib koguni 99 haigust! Samuti lugesin, et Sibulateel on veel alles samovari kasutamise traditsioon ja et ka turistid võivad seal osa saada kohalikust teejoomise ja teetegemise traditsioonist. Samuti lugesin vanausuliste kohta, et nad teevad omapärast maiustust, mida kutsutakse keedusuhkruks ja kus keedetakse koos valge suhkruga kas koort või võid või mõlemat ja niimoodi saadakse iirise moodi maiustus, mida süüakse ainult koos teega.

Näed siis, Sibulatee viis mind ikkagi aromaatselt ja magusa tee juurde!

Keedusuhkru valmistamine

- Vala koor ja suhkur koos potti. Sega suhkur koorega nii läbi, et suhkur oleks ühtlaselt märg, lisa nüüd ka või.
- Veendu, et segu ei tule kuumutades üle ääre - nüüd aja segu keema, siis alanda kuumus madalaks.
- Oluline on suhkrusegu pidevalt segada ja jälgida, et suhkur põhja ei keeks. Suhkrusegu peab mullitama, kuid mitte väga tugevalt.

- Soovi korral võib keedusuhkrusse lisada ka pähkleid või rosinaid.
- Suhkrusegu on valmis, kui muutub värvilt helepruuniks ja hapukoorepaksuseks. Tee tilgakatse - lase mõnel tilgal kukkuda taldrikule: kui see laiali ei valgu, on suhkur valmis.
- Kokku on selle suhkru valmistamise aeg kuskil 1,5 tundi.
- Saadud segu vala eelnevalt ettevalmistatud anumatesse, mis on kaetud fooliumiga, kihi paksus umbes 2 sentimeetrit.
- Lase suhkrusegul tahkuda. Seejärel võib suhkru kas murda või lõigata sobivateks tükkideks.

Peipsimaa vanausuliste keedusuhkru retsept pärineb raamatust „Lohusuu vanaemade retseptid”.

ÜLESANDED

1. Leia veebilehelt <https://www.sibulatee.ee/> enda jaoks põnev sündmus, tutvu sellega ning tee sellele võimalikult huviäratav reklaam.
2. Vii kokku (ravim)taimede nimede esimene ja teine pool

paise	puna
korts	nõges
raud	nukk
naiste	lill
või	rohi
rukki	kanep
nurme	leht
körve	lill
saia	leht
põdra	lill
3. Vali 2-3 ravimtaime ja uuri, milleks neid tavaliselt kasutatakse.
4. Harjuta grammatilisi vorme: Pane retsept käskiva kõneviisi mitmuse vormi (Tehke, pange) või siis umbisikulisse vormi (Tavaliselt tehakse nii...)

11. lugu

Õhtusöök eesti moodi

Mitte kõik meie kursusel osalejad polnud eesti toitudega tuttavad. Teorias teadsid muidugi kõik, mis on traditsioonilised eesti toidud, kuid paljud ei olnud neid ise maitsnud. Nii tegigi õpetaja ettepaneku, et hakkame ühes tunnis koos kokkama. Otsisime enne seda välja retseptid ja leppisime omavahel kokku, kes mida kaasa ostab ja hiljem valmistab. Lisaks sellele oli külla kutsutud kokandusõpetaja, kes pidi meid juhendama ja rääkima ka erinevate toitude ajaloost.

Kui valmistamise päev kätte jõudis, olid kõik õpilased, muuhulgas ka tavaliselt puudujad, rõõmsalt kohal. Toit on võlusõna! Menüüs olid nii vanemad eesti toidud, nagu näiteks mulgipuder ja verivorstid, kui ka nõukogude perioodil eestlaste toidulauale jõudnud lemmikud, nagu singirullid ja täidetud munad. Verivorstid ja sült olid küll juba valmis kujul ostetud ja neid me kohapeal tegema ei hakanud. Kuigi keegi pakkus küll välja variandi, et oleksime võinud minna tallu ja paluda endale sea tappa, sest kõik traditsioonilised eesti toidud sisaldavad ju rasvast sealiha.

Ehkki nii kokandusõpetaja kui eesti keele õpetaja seisid kõrval ja juhendasid, siis päris äpardusteta meie toiduvalmistamine siiski ei läinud. Äärepealt oleks sült läinud mikrolaineahju ning kartulisalatisse jäi alguses sool täiesti lisamata. Vähemalt ei pandud suhkrut! Neid õnnetusi ei saanud nüüd küll kehva keeleoskuse süüks ajada. Pigem sahmisid mõned tüübid mööda ruumi ringi, tahtsid kõike vaadata, ei keskendunud korralikult enda toitule ega lasknud teistel kokata. Korraaks tuli jälle selline lasteaia tunne, aga lõpptulemust see ei seganud.

Lõpuks, kui kõik toidud olid edukalt valmis saanud, oli aeg lauda istuda ja lasta hea maitsta. Kõigile maitstes väga mulgipuder, mille olid valmistanud kaks Aafrika tüdrukut. Nad olid silmnähtavalt enda üle uhked, kuid mainisid, et pudrumaterjali ostes oli nendega juhtunud ka huvitav lugu. Nimelt olid nad nädalavahetusel olnud Lõuna-Eestis väikesel matkal. Kuna tagasi Tallinnasse jõudis rong üsna hilja, otsustasid nad õnne proovida ja mulgipudru materjali kohalikest poest osta. Pood oli aga väga väike ning seega pidi nii pekki kui tange küsima müüja käest ega saanud neid ise korvi laduda. Kuigi mõlemad tüdrukud oskavad eesti keelt hästi, ei tulnud neile meelde sõna pekk ja nad proovisid seda teiste sõnadega seletada. Müüja oli ilmselgelt ähmi täis, et

poes olid välismaalased ega saanud neist justkui sõnagi aru. Pärast paari minutit edutut suhtlust astus poodi sisse noorem naine, kelle poole müüja kohe pöördus ja palus tüdrukutega inglise keeles rääkida. Naine aitaski neil peki ja tangu ära osta ja andis veel ka juhiseid, kuidas seda putru keeta. Pärast seda tänasid tüdrukud mõlemat viisakalt eesti keeles ja lahkusid poest. Aga neile jäi tunne, et selles väikses külas jätkus juttu eksootilistest külalistest veel mõneks ajaks.

ÜLESANDED

1. Räägi oma kogemustest seoses eesti toiduga.
2. Kas sa tead, mis on nende eesti toitude sees? *Kama, mulgipuder, verikäkk, kirju koer, singirullid*
3. Kuidas valmistad sina kartulisalatit?
4. Milliseid äpardusi võib toiduvalmistamisel juhtuda?
5. Tüdrukute poekülastus oli kohalike jaoks suursündmus. Mis võiks sinu arvates ühes külas sündmus olla? Ja mis võiks olla sündmus linnas?

12. lugu

Puslekeel – aga kuidas seda kokku panna?

Õpetaja Eeva armastab ikka öelda, et eesti keel on nagu puslekeel: muudkui liidad tükke üksteise külge ja saadki uue tähenduse. Eriti selge on see liitsõnade puhul, nagu „käsitöö“ või „köögikapp“ või „surnuaed“. Käsitöö on töö, mida teed kätega, köögikapp on kapp, mis asub köögis ja surnuaed on aiaga piiratud ala, kuhu maetakse surnuid.

Aga eesti keel käitub nagu pusle ka siis, kui kasutame erinevaid liiteid. Näiteks kui tahad öelda, et sul ei ole muresid, siis võtad sõna mure ja liidad -TU, mis tähendab, et midagi ei ole, ja saadki sõna „muretu“. Teisalt, kui sa tahad öelda, et kellelgi on väike mure, siis liidad sõnale „mure“ liite -lik ja voilà – ongi sul sõna „murelik“. Meie kallis õpetaja julgustab meid ikka katsetama. Ta ütleb, et mõnikord mõtlevad eestlased niimoodi ka ise uusi sõnu välja – lihtsalt keelega mängimise rõõmust. Eeva on nii armas ja teeb keeleõppimise huvitavamaks ja lihtsamaks. Olen talle väga tänulik. Kui tema peale mõtlen, läheb mul süda soojaks ja tahaks hakata luuletama. Kui mõtlen tema siniste silmade peale, siis tuleb mulle meelde taevast. Kui ma nüüd tahaks öelda, et Eeva silmad on taeva moodi, kas ma siis peaksin ütlema, et tema silmad on taevaslikud või

taevalikud? Kindlasti on ta väga naiseLIK, mõnikord lapselik ja mõnikord natuke emaLIK. Kui temast mõtlen, siis tulevad mulle meelde lilled. Siis ma võiksin ju teha sõna „lilleLIK“, lille moodi? Pean seda asja Eevaga täpsustama! Ta on alati nii sõbralik ja kannatlik.

Huvitaval kombel, kui olin selle kõige peale mõelnud, hakkasimegi järgmises tunnis rääkima omadussõnadest. Teema oli, tõsi, teine: kuidas kirjutada CV-d. Arutasime, milliseid omadusi tööandjad hindavad ja milliseid omadusi hindame meie oma töökaaslaste või juhi juures.

Eeva, see tähendab õpetaja Eeva palus meil natuke aega vaikselt mõelda ja kirjutada sõnad paberile.

Hmmm, mõtleme siis... Kindlasti peab juht olema ettevõtLIK! Kindlasti jääma rahuLIKuks stressirohkes olukorras. Ta peab olema mõistLIK, mitte nõudma ebareaalset asju oma töötajatelt. Aga parajal määral nõudLIK olemine ei tee paha. Juht peab käituma nagu liider, olema eeskujuks. Kui nüüd puslemeetodit kasutada, siis võiks ju omadussõna olla liiderLIK? Tundub, et hakkab eesti keelest kui süsteemist paremini aru saama!

Kui individuaalse töö aeg oli läbi, lugesime kõik oma sõnad ette ja Eeva, see tähendab õpetaja Eeva kirjutas kõik tahvlile üles. Terve tahvel sai sõnu täis! Jäin meelega viimaseks, et oma leiutis uhkelt kõigile teatavaks teha. „Ma arvan, et üks sõna, mis võtab kokku kõik juhi omadused, võiks olla LIIDERLIK!“ Särasin rõõmust ja rahulolust! Eeva, õpetaja Eeva on kindlasti rõõmus, et tema selgitusi nii hoolega olin kuulanud.

Vaatasin tähelepanelikult tema nägu. Tundus, et see muutus toonivõrra roosamaks, nagu tahaks ta jääda viisakaks ja mitte naerma hakata. Hmmm, kas midagi läks valesti?

„Adam, sinu mõtlemine on suurepärane ja väga eesti keele moodi. Kahjuks tähendab see konkreetne sõna hoopis midagi muud. Ma kardan, et liiderlik juht ei ole hea juht.“ Haarasin kähku telefoni järele ja guugeldasin. Sisestasin sõna „liiderlik“ – inglise keeles sain vastuseks „leader“ – kõik peaks ju korras olema?

„Adam, kas mäletad, millist sõnaraamatut soovitasin Sul kasutada? Google’it ei saa alati usaldada,“ ütles Eeva mulle kannatliku lasteaiaõpetaja ilmega.

OK, OK... Vaatan Sõnaveebist... Ups.... Liiderlik ei ole tõesti see omadus, mida oma juhi juures näha tahaks.

Pärast tundi, kui teised õppijad olid juba ära läinud, läksin õpetaja Eeva juurde, et teda uute teadmiste eest tänada. „Kallis õpetaja Eeva, sinu tunnid rikuvad mind väga,“ teatasin talle.

Jälle läks õpetaja Eeva nägu roosaks, seejärel tumeroosaks, ja lõpuks ei pidanud ta enam vastu ja hakkas naerma. „Adam, kui minu tunnid sind rikuvad, siis ma olen tõesti liiderlik!“

Sõnaveeb, Sõnaveeb, tule appi! Mida ma jälle ütlesin!?! Nüüd läksin mina näost kõigepealt roosaks ja siis punaseks. Rikastavad, muidugi rikastavad oli see sõna, mida kasutada tahtsin! Aga kuigi mul oli piinlik, siis mõtlesin salamisi, et ega mul ei oleks kummagi vastu midagi.

ÜLESANDED

1. Mida Adam valesti ütles?
2. Tee sõnadega *jalg, tee, mees, pea, käsi* võimalikult palju liitsõnu. Näiteks *jalgratas, töömees, pealinn...*
3. Millistele sõnadele saate lisada liite *-ne* ja millistele *-nik*. Mida need sõnad siis tähendavad?
tolm, raud, aasta, mesi, aed, kiri, uni, sool, kohus, talu, kodu, koda
4. Millise tähenduse annab sõnadele *lane-lõpp*, millise tähenduse *ndus-lõpp*?
mesilane, kaslane, kaaslane, eestlane, sõjaväelane, ameeriklane, vaenlane
aiandus, turundus, kirjandus, õendus, kaubandus, majandus
5. Aita Adamat: Milliste sõnadega kirjeldaksid sina head juhti?

13. lugu

Magus nagu mesi

Ühel päeval läksin tööle jalutades poest läbi, et osta kaasa midagi süüa. Valisin kulinaarialetist ahjukartulid ja veiselihakotletid, mida lõuna ajal kontoris mikrolaineahjus soojendada. Aga magusaisu oli ka. Kondiitritoodete letis oli lai valik, üks kook ahvatavam kui teine. Mida võtta? Äkki valiks koogi nime järgi? Kräsupea, Kirju koer,

Napoleon, Brita... Kookide ja tortide hulgas märkasin üht maitsva välimusega sefiiritorti. Sefiir on minu lemmik! Lähemale kummardudes aga tundsin, kuidas mu kõrvad õhetama hakkasid, sest tordi nimi oli Eeva! Sweet Eeva, magus Eeva! Huvitav, kas eesti keeles võib ka niimoodi öelda, kui tahad öelda kellelegi, et ta on armas? Täna õhtul on eesti keele tund, küsin õpetajalt järele!

See mõte ei andnud mulle ka kontoris rahu, et millised need Eesti hellitusnimed siis olla võiksid. Guugeldasin ja sattusin artiklile, kus autor oli kokku kogunud erinevatest jututubadest ja foorumitest saadud info. Milliseid imelikke nimesid eestlased oma paarilisele annavad! Vanamees, Mutt, Juhe, Lamp, Kroku, Nupp... Eestlaste iroonilise huumoriga pean ikka veel harjuma. Kas hellitusnimi ei peaks olema midagi õrna ja ilusat, pehmet, magusat... mis see uus sõna oligi.... nunnut?

Õnneks leidsin ka selliseid ja nagu selgub, need on eesti peredes pigem tavalised: Kallis, Kullake, Kalla, Musi, Muska, Kiisu, Mõmmi, Tibu... Kui ma mõtlen ameeriklaste hellitusnimedele, siis on need tihti millegi magusaga seotud: *Honey, Sweetie, Sweetie Pie, Cupcake, Sugar, Princess...*

Läksin ja uurisin eestlannast kolleegilt, kellega alati väga hästi läbi saame, mida tema hüüdnimedest arvab ja et kas see on eestlaste seas tavaline. Kuulsin vastuseks väga ilusa loo kolleegi enda elust, mille jutustan nüüd ka oma kolleegi sõnadega teile.

MUSKA lugu

Mina kutsusin oma grusiinist abikaasat alati Muskaks. Kuna tema nimi oli KAHA ja minule igatpidi võõras, siis paningi talle meie kooselu alguses selle hellitava hüüdnime. Kuna grusiinidele oli see tundmatu nimi, siis ta tundis muidugi huvi, kust see nimi on tulnud ja mida see tähendab.

Siis ma selgitasin, et see on eestlastele omane hüüdnimi, kui nad tahavad oma kallimat veel kodusemalt kutsuda, kuna tuleb sõnadest „musi,, ja „kallis”. Kui aus olla, ega ma ei küsinudki temalt, kas talle see meeldib või ei..... Lihtsalt hakkasin teda nii hüüdma. Ta naeris selle peale, kuid võttis ruttu omaks ja harjus aastatega täiesti. Seega võib kindlalt kinnitada, et armastuses ei ole rahvust, religioone, nahavärvi või võõrkeelt. On olemas armastuse keel ja

nimed, mida me kasutame, kui suhtleme oma lähedastega.

Lõbus oli see, et hiljem hakkasid ka kõik meie tuttavad seda nime kasutama. See oli kohati ka naljakas, kui sõbrad nii tema poole pöördusid, teadmata, et seda kasutavad Eestis ainult naine ja mees omavahel, mitte sõbrad. Kuid ma hoidsin seda infot oma teada ja nautisin olukorda.

Te võite ette kujutada minu abikaasat, paksude tumedate juuste ja teravate vuntsidega suurt kasvu ja suure kõhuga grusiini oma parimates aastates, kellest sai päevapealt MUSKA.

ÜLESANDED

1. Missuguseid hellitusnimesid kasutatakse sinu emakeeles? Kuidas need kõlaksid eesti keeles?
2. Kelle nimetamisel kasutad sina kõige sagedamini hellitusnimesid? (abikaasa, laste, sõprade, lemmikloomade)
3. Koosta laused, kus kasutad järgnevaid võrdlusi

Näide: Armastus on magus kui mesi.

kaunis kui ...

igav kui ...

suur nagu ...

maitsev nagu ...

huvitav nagu ...

pikk nagu ...

4. Tee ise ke(ne)-liitelisi hellitusnimesid sõnadest väike, armas, tibu, maasikas, roos, nunnu, kiisu, musi.

14. lugu

Isiklik lähenemine

Lisaks regulaarsetele grupidundidele pakub meie firma keelekursuste osana ka kolme individuaalkohtumist veebis, seda muidugi juhul, kui kursusel osaleja seda soovib. See annab võimaluse õpetajal keskenduda ühele õppijale korraga, nii-öelda talle individuaalselt läheneda.

Mulle need individuaalkohtumised meeldivad. See on võimalus oma õppijatega lähemalt tuttavaks saada ja kuulda, millega nad tegelevad, mis neile huvi pakub ja kuidas neile Eesti elu meeldib. Tõsi, see toob päris palju lisatööd juurde, aga on kahtlemata seda väärt. Tihti märkan, et pärast sellist kohtumist on õppija julgem ja motiveeritum kui varem.

Õppijad saavad ühises veebikalendris endale aja broneerida. Nii, vaatan, kes ennast tänaseks on kirja pannud? Adam, see ameeriklane B2 kursuselt! Juba kolmandat korda! Hmmm, motivatsiooni ja grammatikast arusaamisega ei tundu tal küll probleeme olevat.

Oi, aga kas tõesti on Adam end juba hommikuks kirja pannud? See tähendab ju, et kohtumine algab juba 20 minuti pärast! Kuidas see mul küll eile kahe silma vahele jäi! Ma ei ole jõudnud veel hommikust süüagi, teen endale vähemalt kiiresti ühe tee. Ja millest me täna räägime? Vaatan kiiresti oma materjalid läbi – mäletan, et Adamale meeldisid väga erinevad kõnekäänud, võime neid vaadata.

Adam tervitab mind alati rõõmsa ja särava naeratusega: „Tere, kallis õpetaja Eeva!“ Tunnen, kuidas mu põsed roosaks värvuvad ja loodan väga, et veebikaamera mind ei reeda. Mõttes kordan endale, et „kallis“ on ju ameeriklase jaoks palju laiema tähendusega kui ühele inimesele suunatud hellus. Aga sellegipoolest on mul väga kahtlane tunne, et tema tugev motivatsioon eesti keelt õppida on kuidagi ka minuga seotud.

„Kuidas läheb?“ naeratan ja püüan rahu säilitada.

„Tead, ma koristasin täna kööki! See võttis nii palju aega! Ja ma reorganiseerisin kõik köögis ära. Ma ei ole sada protsenti veel rahul, aga mõtlesin, et paneme leivad korterikaaslasega ühte kappi, see hoiab palju ruumi kokku.“

Tundsin, kuidas mu nägu hakkas jälle punetama, seekord tagasihoitud naerust. „Adam, see on väga tore, et sinu köök on nüüd palju rohkem korras, aga ma arvan, et sa tegelikult ei taha oma leibu korterikaaslasega ühte kappi panna. Sellist tõsist otsust ei saa mõne tunni jooksul teha.“

„Miks mitte?“ imestas Adam. „Niimoodi jääb mul üks riiul täiesti vabaks maitseainete ja kuivainete jaoks!“

„Kui sa paned kellegagi leivad ühte kappi, siis see tähendab, et te hakkate koos elama nagu paar,“ seletasin suure pingutusega, et mitte naerma hakata.

„Oh sa poiss! Hea, et ma seda talle ei öelnud,“ hakkas Adam õnneks ise naerma. „Seda plaani mul tõesti ei olnud. Mul on oma eluga hoopis teine plaan,“ ütles ta tähendusrikkalt ja rüüpas oma tassist teed.

Minu pilk jäi tema tassile pidama. Sinna oli suurte tähtedega kirjutatud „I LOVE YOU“.

Mitu korda ma viimase poole tunni jooksul juba värvi vahetasin! Suure ehmatusena haarasin oma tassi ja võtsin sealt suure lonksu teed. Nägin, kuidas Adama nägu rahulolevalt särama löi. Mis siis nüüd!? Kui äkki... vaatasin korraks oma Zoomi-ekraani ja ei suutnud oma silmi uskuda! Olin kiiruga võtnud tassi, mille ema oli isale sünnipäevaks kinkinud ja millel seisis suurte tähtedega „TERE HOMMIKUST, KALLIS!“

ÜLESANDED

1. Kuidas sina eelistad õppida: individuaalselt või grupis, veebis või klassis? Miks?
2. Kui kingiksid kolmele inimesele eestikeelse kirjaga tassi, siis mida kirjutaksid?
3. Adam kasutas sõna “reorganiseerima”. Kuidas võiks sama asja öelda eestipärasemalt?
4. “Leivad ühes kapis” on väljend abielus olemise või koos elamise kohta. Mõttele ise välja uusi väljendeid, mis kirjeldaksid kahe inimese kooselu.

15. lugu

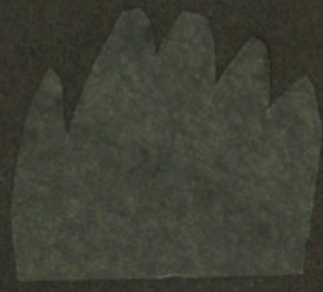

Fitness talu moodi

Ühel hommikul, kui tööle läksin, ütles minu hea kolleeg Andres üsna tõsisel ilmel, et tal on mulle üks jutt. Mõtlesin, et mis nüüd küll lahti on, sest Andres on tavaliselt väga lõbus inimene. Nimelt pidi ta järgmisel päeval koos oma venna perega sõitma Avatud Talude päevale. Täna hommikul aga selgus, et kogu pere oli jäänud öösel kõhuviirusesse. Isegi kui sümptomid oleks järgmiseks päevaks üle läinud, arvasid nad, et parem oleks sel päeval kodus puhata ja kosuda. Seega tahtis Andres teada, et äkki olen mina huvitatud ja ehk tahab ka mõni minu sõber kaasa tulla.

Esimesena tuli meelde, et võiksin ju eesti keele õpetaja Eeva kaasa kutsuda. Kursus oli nüüdseks läbi ja miski ei keelanud mul temaga edasi suhelda. Siiski oleksin soovinud Eevaga vaid kahekesi kohtuda ja vestelda, mitte teha seda kolleegi auto tagaistmel. Seega otsustasin kutsuda hoopis paar sõpra eesti keele kursuselt. Kuna ka nemad pole pärit just Eesti lähiriikidest, võiks talu külastamine olla omamoodi põnev ja isegi natuke eksootiline kogemus.

Järgmisel hommikul olime kõik neljakesi valmis startima Kesk-Eestisse, et seal ühe taluga tutvuda. Andres ütles, et tema head tuttavad olid seal eelmisel aastal käinud ja soovitasid seda väga. Kohale jõudes ootas meid ees selline kava: ekskursioon taluperemehega, kohalikust toorainest valmistatud lõuna ning agrofitnessi töötuba soovijatele. Minule ja minu välismaa sõpradele tundus eriti põnev viimane, sest käime ka linnas sageli koos jõusaalis.

Ekskursioonil tutvusime talu maade ja toodanguga. Peamiselt kasvatatakse talus kartulit, kuid vähemal määral ka teisi juurvilju. Peremees rääkis nii põlluharimise protsessidest kui selleks vaja minevast tehnikast. Oli näha, et ta teeb oma tööd suure armastuse ja õhinaga. Ühes põllu ääres lubati kõigil ka ise üks kartulitaim üles tõmmata ning selle alt endale kartuleid kaasa korjata. Kui ekskursioon oli läbi, läksime naispere valmistatud lõunat sööma. Lõunaks oli sealihakaste, keedetud värsket kartulit ning tomati-kurgi salat. Perenaine mainis, et kõik toiduained peale soola-pipra on pärit nende talust või maksimaalselt 20 kilomeetri raadiusest naabertaludest.

Pärast sööki olime fitnessiks valmis. Läksime ühe tühja põllulapi äärde, kus haises imelikult. Lähemalt ringi vaadates jõudis kohale, et seal oli lehmasõnnik! Ja meil kõigil olid puhtad linnariided seljas! Kõigile soovijatele anti kätte suur kahvli moodi tööriist. Peremees nimetas seda „hargiks“, keegi osalejatest teadis, et see on „hang“ ning keegi kolmas ütles, et see on hoopis „vigel“. Heal lapsel mitu nime. Siis võttis peremees hargiga ühe portsu sõnnikut ja hakkas seda ühtlaselt põllulapile jaotama. Peremees mainis, et praegu pole küll selle töö jaoks õige aeg, kuid mis teha, kui talude päev on keset suve.

Meie sõpradega hoidsime alguses varjatult ninasid kinni ning sõnniku laotamine ei tulnud ka kuidagi välja. Nii raske oli seda hunnikust kätte saada ja siis kukkus see lihtsalt ühe tükina põllulapile. Siiski tundus tegevus mingis mõttes väga lõbus ja oli minu arvates täiesti võrdväärne mõne jõusaaliharjutusega. Ka peremees kiitis meid ja ütles, et pole need välismaa mehed nii nõrgad midagi.

Keegi osalejatest tundis ka huvi, miks oli see tegevus nimetatud „agrofitnessi töötoaks“.

„Ega lihtsa talupojamõistusega ei oleks selle peale tulnudki, et see sõnniku laotamine võiks mingisugune fitness olla, aga näe üle-eelmisel aastal vennapoeg tuli linnast maale ja ütles, et „agrofitness“ on ju palju atraktiivsem nimi kui „sõnnikulaotamine“; seletas peremees.

Linna tagasi sõites olime kõik rahul ja rõõmsad. Mulle ei andnud rahu ainult üks küsimus.

„Kuule, Andres, mis see „talupojamõistus“ tähendab? Kuidas see inglise keeles on?“

„Ma ei tea, kas seda saab üldse tõlkida. Aga see on selline praktiline mõtlemisviis, mis on igal eestlasel kuskil sisimas olemas.“

ÜLESANDED

- 1.** Loetle tööriistu ja masinaid, mida talus vaja läheb. Võrrelge vastuseid.
- 2.** Talupoega iseloomustasid praktilisus, kokkuhoidlikkus, ettenägelikkus, kogukonna suhete eest hoolitsemine ja oma keskkonna hea tundmine. Kuid talupojamõistust saab kasutada ka linnas! Kuidas lahendaksid talupojamõistusega järgmised igapäevased olukorrad:
 - a.** On õhtu. Tahad pesema minna, kuid vannitoas on pirn läbi põlenud. Sul ei ole kodus pirni ja kõik poed on juba kinni.
 - b.** Postkastis ootab sind ootamatult suur elektriarve. Otsustad, et järgmisel kuul peab arve olema vähemalt poole väiksem.
 - c.** Töökoosolekul lobisetakse suvalistel teemadel ja ei keskenduta tööle. Tegelikult on aga kõigil palju tööd. Mida teed?
- 3.** Vali kodulehelt www.avatudtalud.ee endale huvipakkuv talu ja selgita grupis, miks just selle valisid. Või kirjuta kiri taluperele, et soovid neid külastada ja küsi programmi kohta lisaküsimusi. Kirja ei pea päriselt ära saatma!
- 4.** Riietu nii, et taluelu ja ilm su tuju ei rikuks. Vihmase ilma korral võta kaasa kummikud ja vihmariided. Milline riietus võiks tuju rikkuda? Milline võiks sobida?

16. lugu

Eeva õpib Narvas vene keelt

1. Narva lugu

Olen nüüdseks eesti keele õpetajana töötanud 5 aastat. Tunnen enast selles ametis juba päris enesekindlalt. Praeguseks oskan vastata enamikule küsimustele eesti keele grammatika kohta, samuti oskan öelda, et mõned asjad on lihtsalt vaja pähe õppida ja neid mitte liiga palju analüüsida. Samas olen veendunud, et üks hea õpetaja õpib ise alati juurde ja ei unusta ära seda, mis tunne on olla õppija. Kuna paljude minu õppijate emakeel on vene keel, siis hakkasingi ühel hetkel õppima vene keelt, et aru saada, mis on nende emakeeles teistmoodi ja kuidas aidata neil paremini eesti keelt omandada. Olin vene keelt õppinud koolis kolm aastat, kirillitsa tähed olid õnneks selged ja lihtsa venekeelse teksti lugemisega sain hakkama, aga normaalselt kellegagi vestelda on mulle veel raske. Julgustan alati oma õppijaid katsetama, proovima ja mitte muretsema vigade pärast. Pean ju oma õppijatele olema eeskujuks!

Kõige selle peale mõeldes otsustasin, et lähen veedan sel aastal osa oma suvepuhkusest Narvas. Olin Narvas käinud viimati väga ammu, kooli ajal ekskursiooniga. Narva-Jõesuu imelisest rannast olin kuulnud oma õppijatelt palju – kui palju ruumi, milline valge liiv, millised päikeseloojangud! Seda tahtsin küll oma silmaga näha. Ja muidugi Narva kuulsat promenaadi, kindlust, Kreenholmi. Aga mul oli ka palju küsimusi: mis Narvas veel on huvitavat? Millised inimesed seal elavad?

Sellised mõtted peas istusin porgandisse, Elroni rongi. Mulle meeldib alati uusi kohti avastada nii, et loen nende kohta samal ajal, kui reisin. Eriti tore on lugeda kellegi reisikirja või muljeid samast kohast ja neid enda omadega võrrelda. Seekord võtsin lugemiseks kaasa Katri Raigi Narva ajaloost rääkiva raamatu „Viimane lahke maja“.

Sõit Narva läks kiiresti! Kas teadsite, et ekspressrong sõidab Tallinnast Narva ainult kaks tundi ja kuusteist minutit?

Astusin Narvas rongi pealt maha. Päike paistis, ilm oli soe ja mõnus. Otsustasin, et lähen kiiresti oma üürikorterisse Puškini tänaval ja siis linna peale jalutama. Mul on hea meel, et minu Narva kodu on just

Puškini tänaval – kohe on tunne, et oled suurte mõtete ja ilusa luule keskel! Teel oma peatumispaika möödusin ühest naljakast pingist, mille keskmine istumise osa oli V-kujuline: kui istuda seal kahekesi, siis vajutakse teineteisele otsa ja võimatu on tõsiseks jääda. Kui hea mõte selline pink linnaparki panna!

Mööda tänavat jalutades nägingi Puškini büsti. Veel edasi liikudes aga istus Peetri väljaku lähedal Paul Keres ja ootas partnerit, kellega malet mängida! Nii mõnigi jalutajate paar peatus Kerese kuju juures. Tehti pilti, silitati maletaja pead – ikkagi oma linna mees! Ja tubli mees!

Küll see Puškini tänav on pikk! Huvitav ja ilus ka, aga kuna mul oli raske kohver, siis istusin EV100 pargis pingile maha, et pisut puhata.

ÜLESANDED

1. Millal ja kuhu sa viimati rongiga sõitsid? Räägi oma kogemusest.
2. Millal sa viimati Narvas käisid? Kui juba elad Narvas, siis kuhu soovitaksid turistil minna?
3. Kirjelda jalutuskäiku oma kodukoha peatänaval.
4. Milliste oluliste inimeste kujud on sinu kodulinnas? Mida sa nende inimeste kohta tead?
5. Sõidan Narva, Jõhvi, Rakverre. Kas tead veel Eesti kohanimesid, mille puhul saab kuhu-küsimusele vastata lühikese vormiga?

17. lugu

Pingijutud Narvas

2. Narva lugu

Olin ninapidi telefonis, jagasin sõbrannale esimesi muljeid Narva linnast, kui ühel hetkel märkasin, et minu kõrvale pingile oli istunud naine, kes vaatas mind tähelepanelikult. Kui pilgu tõstsin, küsis ta minult eesti keeles: „Te olete vist eestlane?“

Noogutasin ja vaatasin talle küsivalt otsa.

„Vabandage, et teid tülitän, aga kuna Narvas on nii vähe võimalusi päris eestlastega eesti keelt harjutada, siis ma mõtlesin teid nähes, et kasutan võimalust. Te tundute väga sümpaatne ja avalik naine!“

Mul läks hetk aega, et telefonitsätilt sõbrannaga enda kõrval istuvale naisele ümber lülitada. Oot-oot, mida ta ütleski? Ilmselt nägin üsna segaduses välja, sest ta küsis minult ehmunud ilmega: „Ma vist ütlesin jälle midagi valesti?“

„Sellest pole midagi, nii me ju õpimegi,“ püüdsin naist julgustada. „Te tahtsite mulle komplimendi teha ja öelda, et olen avatud inimene,“ hakkas minus automaatselt tööle eesti keele õpetaja. „Aga sõnapaari „avalik naine“ palun ärge kasutage, see tähendab lõbunaist, prostituuti.“

„Näen nüüd, et ma ei eksinud – olete tõesti lahke ja avatud naine,“ tänas ta mind punastades. „Ma olen kuulnud, et eestlased arvavad mõnikord, et meie, venelased, ei taha eesti keelt õppida. Aga inimeste lood on erinevad. Kui tohib, räägin teile ühe loo oma lapsepõlvest.“

„Jaa, palun! Mul ei ole kuhugi kiiret, kuulan meeleldi,“ vastasin.

„Olen põline narvalanna, sündinud siin 1977. aastal. Oli Nõukogude Liit ja ma küll ei tundnud, et elan Eestis. Ma kasvasin Narvas, käisin lasteaias ja koolis nagu kõik Nõukogude Liidu lapsed, olin oktoobrilaps ja pioneer. Kooliprogrammi järgi pidime me küll õppima koolis eesti keelt alates 4. klassist, aga eesti keele õpetajaid oli koolides puudu ja sellepärast oli mul põhikooli lõputunnistusel eesti keele hinde asemel kriips. Narvas kasvades kuulsin, et siin on üks eesti lasteaed ja üks eesti kool ja et seal käivad eesti lapsed, kes elavad Narvas. Aga ma ei olnud neid Narva linnas kunagi näinud ega nendega kohtunud, mõnikord mõtlesin, et nad on peidus. Küll mäletan ühte juhtumit ajast, kui olin veel väike, käisin 2. klassis, jalutasin oma emaga ja juhuslikult kuulsin, et üks väike laps rääkis oma emaga eesti keeles. Mina ütlesin emale: „Ema, vaata, see poiss on nii väike, aga oskab juba eesti keelt!“ Ma mõtlesin, et ta oli kuidagi selle keele ära õppinud. Mul isegi ei tulnud pähe, et üks väike poiss oskab eesti keelt emakeelena, n-ö sünnist saadik!“

„Kui huvitav lugu! Aga Te räägite eesti keelt ju väga hästi! Kuidas Te selle siis lõpuks selgeks saite?“ tahtsin teada.

„See on omaette lugu! Pärast gümnaasiumi otsustasin minna õppima Tartu Ülikooli. Tartusse jõudes tabas mind tõeline šokk! Esimesed aastad olid minu jaoks päris rasked. Kuna see väike eesti poiss oli ainuke eestlane,

keda kunagi olin oma elus kohanud, siis oli mul palju eelarvamusi eestlaste suhtes. Vene anekdootides olid kõik eestlased aeglased, rääkisid aeglaselt ja nende reaktsioon oli aeglane. Aga elus puutusin kokku eesti inimestega ja mul tekkis paanika, kui kursusekaaslased või õppejõud hakkasid eesti keeles rääkima! Mulle tundus, et nad rääkisid keskmiselt kaks tuhat sõna minutis! Ma ei saanud aru, palusin iga kord rääkida aeglasemalt. Kõik proovisid, pingutasid... ja suutsid maksimaalselt 3–5 sõna aeglasemalt öelda ja siis tuli iga kord kiire tempo automaatselt tagasi! Ja ma sain aru, et kiiresti rääkimine on kuidagi eesti aju sisse programmeeritud, et nad ei saagi teistmoodi! Veel rääkisid eestlased omavahel väga vaikselt oma nina alla, žeste ja miimikat nad ei kasutanud. Ma kogu aeg pingutasin, et lihtsalt kuulata, mida inimene mulle räägib, sest tema miimikast ei saanud välja lugeda, kas ta räägib midagi head või halba... Eestlased tundusid mulle selliste väga tagasihoilike inimestena, kes esimesena ei tule kunagi sinu juurde ja ei küsi midagi. See kõik takistas suhtlemist. Ka loengutel istusid kõik vaikselt ja olid minu meelest passiivsed. Kui lektor esitas küsimuse auditooriumile, keegi ei vastanud viis minutit ja alles pärast seda, kui õppejõud pöördus personaalselt mõne tudengi poole, siis tudeng vastas ilusasti ja õigesti. Ma mõtlesin, miks sa ei vastanud siis kohe? Ma just, vastupidi, olin harjunud kiiresti vastama, minu meelest see, et auditoorium istub vaikselt ja ei reageeri küsimusele oli imelik. Alguses ma reageerisin ja vastasin peaaegu üksinda ja sain kiiresti aru, et see on halb toon ning hakkasin tegema nii nagu teised.”

ÜLESANDED

1. Mis oli loos üllatavat? Mis oli tuttavat?
2. Kas sulle meenub mõni huvitav jutuajamine võõraga? Kuidas see alguse sai? Millest te rääkisite?
3. Joonista oma keeletee ning pane sellele kirja tähtsamad märksõnad. Jutusta teistele.
4. Mis sa arvad, kas täiskasvanuna uue keele õppimist alustades võib selle täielikult selgeks saada? Põhjenda oma seisukohta.
5. Millisest vanusest alates võiks laps hakata õppima teisi keeli? Põhjenda oma seisukohta.

18. lugu

Seiklused Narva-Jõesuus

3. Narva lugu

Lõpuks ometi olen ma siin, Narva-Jõesuu rannas, millest olin oma õppijatelt nii palju kuulnud! Kõik need jutud selle ranna ilust vastavad tõele. Päike paistab eredalt ja soojalt, tunnen aromaatsset mändide lõhna, rannaliiv on minu jalataldade all meeldivalt kuum ja see liivariba mere ääres ulatub silmapiiri taha. See rand vist ei lõppegi? Tegu on ju Eesti kõige pikema liivarannaga.

Valin rannal põõsaste varjus vaikse koha ja laotan päevituslina liivale. Narva-aeg on olnud väga tihedalt täis suhtlemist, üks väike omaette olemise päev kulub marjaks ära. Heidan liivale maha, sulgen silmad. Milline nauding! Jõuan umbes kümme minutit päikest võtta, kui teiselt poolt põõsast hakkab minu kõrvu kostma üsna vali jutuajamine. Teritan pisut kõrvu – kas mulle ainult tundub või räägivadki nad eesti keeles? Mis siin ikka imestada, paljud eestlased on Narva-Jõesuu kuurortina juba üles leidnud, aga siiski, miski kuuldus ei klapi. Õige, aktsent! Seal on keegi, kes kõneleb eesti keelt ebatavalise aktsendiga. Nüüd muutun ma uudishimulikuks. Kergitan ennast küünarnukkidele, et saaksin läbi põõsa rääkijaid piiluda. Minu silmadele avaneb üsna ebatavaline pilt: liival pikutavad indialase välimusega mees ja tema kõrval üks teine mees. See teine peab olema kohalik, kuulen vene aktsenti. Korraks tekkib minu peas lühiühendus: kus ma siis praegu olen? Äkki hoopis Piritas rannas, sest Indiast pärit inimesi Narvas naljalt ei kohta? Ja nad räägivad omavahel eesti keeles!? Siis kuulen lauset, mille peale loksus peas kõik paika tagasi: „Kas sinu jaoks on siin külmapata, Naveed?“ Muidugi olen Narva-Jõesuus, see on ju narva keel!

Kõnelus äratas mu unelusest üles, otsustasin minna jalutama. Mööda mere-randa edasi jalutades jõudsin kohani, kus väike jõeke suubus merre. Avastasin, et seal jõe ääres oli savi! Kui äge – võtan natuke Narva korterisse kaasa, saan savist midagi voolida. Tegin seda viimati lapsepõlves.

No nii, on nüüd jalutatud küll. Ujumas käisin ka ära, aeg on hakata Narva poole tagasi sõitma. Kõht on tühjaks läinud, lähen poest läbi, ostan midagi hamba alla. Kassas makstud, astun läbi turvavärava. Äkitselt täidab poodi vali häiresignaal ja turvavärava tuled hakkavad vilkuma. Vaatan ehmunult ringi – kas tõesti panin mina selle värava tööle?

„Ma ei tea, mis juhtus, mul ei ole kotis midagi peale rannariiete ja savu,“ kogelen segaduses müüjannale. „Savu?“ kiljatab eestlannast müüja. „Turvamees! Turvamees!“

Kassa juurde astub suurt kasvu mehemürakas, näol naeratus: „Noh, kena puusaga preili, kas lähme kontrolli?“

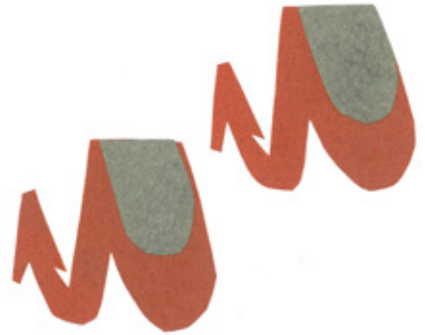
Saan oma ehmatusest üle ja muutun pahaseks. „Kuidas te julgete!? Mis on

sellel kõigel minu puusadega pistmist? Mitte kuhugi ma teiega ei tule!“

Turvamees tõsineb ja näeb nüüd ise ehmunud välja. „Mis te nüüd, preili! Tahtsin teid lihtsalt rahustada ja komplimendi teha! Teil on väga ilus džemper!“

„Ah pusa!“ hakkab ka naerma ja mõtlen endamisi „Olen ikka parajasse pusasse sattunud!“

Meie jutuajamise ajal hakkab turvavärv taas tööle. Silmanurgast näen, kuidas üks naine ukse poole kiirustab. Turvamehe nägu muutub karmiks ja ta hüüab keelt vahetada unustades: „Inimesed! Pidage see konksuga kingadega naine kinni!“

ÜLESANDED

1. Mis on sinu lemmikkoht looduses? Kirjelda seda.
2. Miks müüja kutsus turvamehe? Miks sai Eeva turvamehe peale pahaseks? Mida tahtis turvamees viimases lauses tegelikult öelda?
3. Kas on ebatavaline, et muu emakeelega inimesed suhtlevad omavahel eesti keeles? Mis keeles suhtled sina tavaliselt inimestega, kellega sul on erinev emakeel?
4. Uuri, mille poolt on Narva-Jõesuu rand eriline. Leia veel kolm fakti Narva-Jõesuu kohta.

19. lugu

Kuidas nad perega Mustamäel käisid

Olin seekord kogu oma suvepuhkuse veetnud Eestis. Reisisin natuke ringi erinevates kohtades, kuid suurema osa ajast veetsin Tartus. Suvi oli nagu Eesti suvi ikka: sadas vihma ja sooja oli 20 kraadi ringis. Pärast suvepuhkust tööle naastes kohtusin kohvinnurgas kolleegiga, kes oli ilmselgelt kuskil kaugemal käinud, sest oli korralikult päevitunud ja nägi väga puhanud ja rõõmus välja. Uurisin siis temalt, et kus ja kuidas puhkus möödus.

„Tead, mul oli väga tore puhkus, me käisime perega ...“ Siis tegi kolleeg väikse pausi ja hakkas justkui kõhklema, et kus ta ikka puhkusel käis. Kuid siis lausus enesekindlalt: „Me käisime perega Mustamäel. Jah, just Mustamäel!“

„Mustamäel?“ küsisin kolleegilt natuke üllatunult.

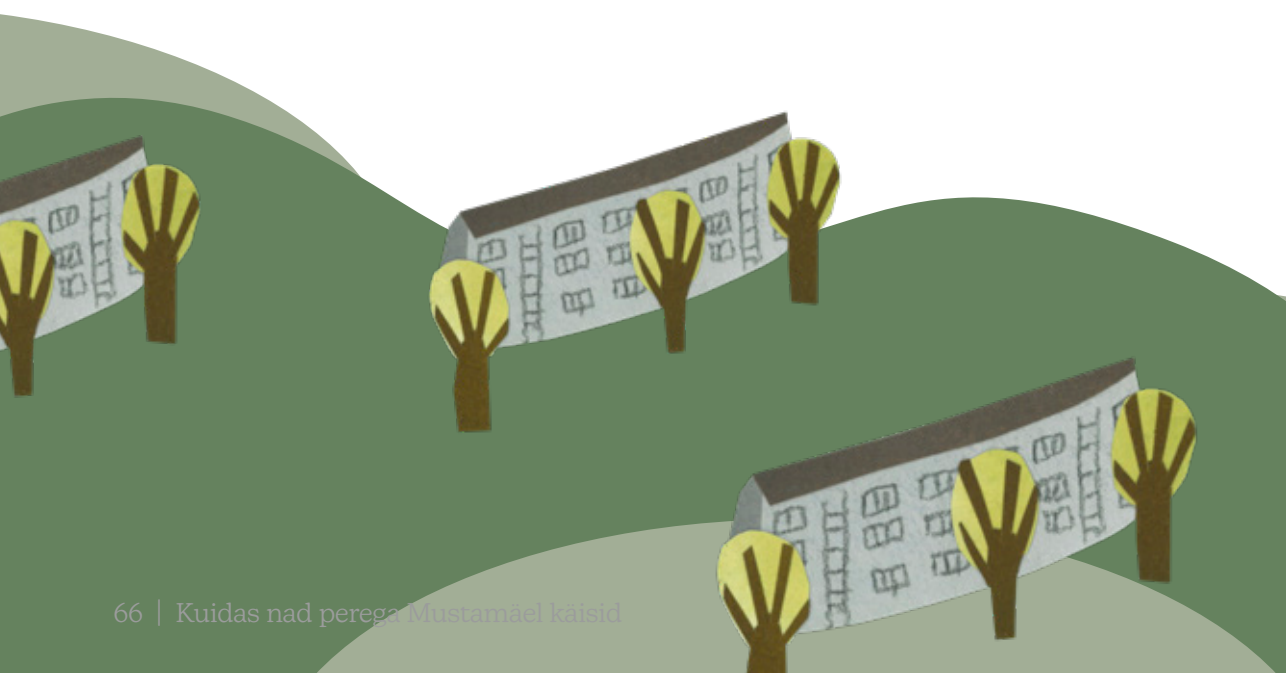
„Mustamäel jah. Seal oli muide väga ilus ja väga hea ilm. Soovitan soojalt.“

„Huvitav, Tartus oli küll üsna jahe ja sadas vihma. Mõtlesin, et seal oli sarnane ilm.“

„Ei-ei. Mustamäel on ikka kõik teistmoodi kui siin.“

Pärast meie vestlust läksime mõlemad tagasi oma arvuti taha. Mina murdsin natuke aega pead, et miks kolleeg mulle nii vastas. Kas ta mitte ise ei elagi Mustamäel? Või elas ta hoopis Lasnamäel? Võibolla ta ei tahtnud või tal polnud võimalik kaugele reisida ja siis vastaski ausalt, et oli kodus Mustamäel. Samas oli Eestis igal pool üsna kehv ilm ja nii pruuniks end ehk ei päevitaks? Lõpuks jõudsin järeldusele, et pole minu asi, kus teised puhkusel käivad, peasi, et igaüks ise rahul on.

15 minuti pärast tuli samalt kolleegilt e-kiri: „Tere, Adam! Vabandust, me käisime tegelikult hoopis Montenegros!“ Kuna ka minu kolleegi emakeel pole eesti keel, mõtles ta, et sellist riiginime nagu Montenegro eesti keeles ei eksisteeri ja tõlkis selle igaks juhuks eesti keelde. Nii juhtuski, et toredata tõlketöö tulemusena sai Montenegrost Mustamäe.

ÜLESANDED

- 1.** Kuhu lähexsid meelsasti puhkusele? Palun põhjenda.
- 2.** Montenegros elavad montenegrolased. Kes elavad järgmistes kohtades?
Narva -
Tallinn -
Tartu -
Pärnu -
New York -
Leedu -
Poola -
Slovakkia -
Sloveenia -
Suurbritannia -
Usbekistan -
Uus - Meremaa -
Kasahstan -
- 3.** Kui palju kasutad keelt õppides tõlkimist emakeelest võõrkeelde? Kas sul on sellega seoses mõni (naljakas) lugu jutustada?
- 4.** Kirjuta lühike lugu oma toredast puhkusest Mustamäel. Vajadusel kasuta interneti abi ja uuri välja, milliseid vaatamisväärsusi seal leidub.

20. lugu

Nutikas elu

Kuna töotan IT-sektoris ja rahvusvahelises firmas, siis meie töökohas on lisaks minule veel üsna palju välismaalasi ning tavaliselt räägitakse omavahel inglise keeles. Suure eesti keele fännina proovin muidugi võimalusel alati eesti keeles suhelda, kuid sellest hoolimata jäi mulle mulje, et kõikvõimalikud tehnoloogia ja internetiga seotud sõnad on kasutusel vaid inglise keeles. Kui ükskord kolleegiga sellest juttu tegin, hakkas ta mulle vastu vaidlema ja selgitas pikalt, et päris nii see pole.

„Vaata, Adam, kui tahame sotsiaalmeediasse pilte lisada, siis *laadime* need internetti *üles*. Kui soovime mõnda pilti internetist enda arvutisse saada, siis *laadime* selle *alla*. Ja üldisemalt võib öelda, et kui me midagi sotsiaalmeediasse lisame, siis me *postitame*. Kui lisame oma pildi juurde ka *hashtagi*, siis tegelikult on eesti keeles parem nimetada seda *teemaviiteks*. Kui kirjutame

Twitteris, siis säutsume. Kui proovime Tinderis kaaslast leida, siis pühime neid vasakule ja paremale. Kui kellegi teise postitus on meie arvates tore, siis me vajutame „meeldib“ ning mõnikord isegi jagame seda. Kui tahame olla teistega ühenduses, siis lisame nad sõbraks või hakkame neid jälgima. Ja kui millegipärast ei õnnestu meil kõike seda teha, sest internetti pole, siis internet on maas.”

Ja see polnud veel kõik.

„Teinekord on ekraanil midagi toredat või olulist, mille tahame endale fotona salvestada, siis teeme sellest kuvatõmmise. Kui tahame kolleegile saata e-kirjaga mõne dokumendi, siis lisame selle manusesse. Teksti ühest dokumendist teise tõstes lõikame, kopeerime või kleebime seda.”

„Ja selleks, et meie arvuti üldse töötaks, on vajalik nii riistvara kui tarkvara toimimine, muidu jookseb arvuti kokku,” lõpetas kolleeg oma monoloogi.

Pärast seda, kui kolleeg oli minu silmad mõnede interneti sõnade osas avanud, hakkasin suure huviga otsima, kas neid leidub eesti keeles ehk veel. Nii sattusin lugema artikleid eesti keele sõnavõistlustest ja uudissõnadest. Sain teada, et kõige edukamad tänapäevased uudissõnad on kärgpere ja taristu. Loomulikult! Olin neid ju üsna tihti kuulnud ja tundsin isegi paari inimest, kellel oli kärgpere.

Sellest inspireerituna uskusin, et ka teisi uusi sõnu võiks aktiivselt kasutada. Mulle jäidki kohe silma sellised toredad sõnad nagu *tujukuju* ja *jutla*. Head variandid, kuidas emotikoni ja *chat*i eestipärasemalt väljendada. Otsustasingi neid sõnu kohe proovida. Mulle tundus, et saan selliste uuenduste kasutuselevõtu eest kindlasti eestlastelt palju kiita. Tegelikuses läks kõik aga teisiti. Kui palusin kolleegil endale jutlasse kirjutada, mis kell ta soovib lõunale minna, sain vaid kummalise pilgu osaliseks. Kui pärisin muidu emotsionaalselt sõbralt, kas kõik on korras ja miks ta täna tujukujusid ei kasuta, sain samuti vaid ebamäärase õlakehituse osaliseks. Proovisin neid sõnu veel mõne teise tuttavaga vesteldes kasutada, kuid tulemus oli alati enam-vähem sama. Mind üllatas kõige rohkem see, et keegi isegi ei küsinud, mida need sõnad

tähendavad. Kas tõesti teavad kõik eestlased uudissõnade tähendust, aga millegipärast ei taha kasutada? Pigem on vist asi sellest, et nad ei tea nendest üldse midagi ja arvavad, et need on mingisugused minu väljamõeldud sõnad.

Teadsin, et minu tutvusringkonnas on vähemalt üks inimene, kes võiks siiski minu uute sõnade üle uhke olla ja nende tähendusest ka aru saada. See on minu eesti keele õpetaja Eeva. Otsustasin, et saadan talle meili, kus teen lõppude lõpuks ettepaneku, et võiksime natuke *jutlas* suhelda ja ehk ka mil-lalgi kokku saada. Kursus on ju läbi, kes keelab mul teda kohtama kutsuda? Pabistasin ja sõnastasin mitu korda ümber, aga saatsin lõpuks meili ära. Ja juba minuti pärast tuli vastus. Avasin selle värisevate sõrmedega ja lugesin:

Tere!

Aitäh kirja eest! Olen kuni 31. augustini puhkusel.

Vastan Teie kirjale esimesel võimalusel.

Parimate soovidega

Eeva Tamm

Pagan küll!

ÜLESANDED

1. Kas sinu emakeeles on interneti ja arvuti valdkonna jaoks sobivad sõnad olemas või kasutatakse pigem ingliskeelseid sõnu? Too näiteid.
2. Uuri välja, mida tähendavad need uudissõnad: *suvasooline*, *sähku*, *digitigedik*, *näpikud*, *luinak*.
3. Kuidas võiks olla eestipärasema sõnaga Messenger, sotsiaalmeedia, *swipe* (=see liigutus, millega liigud ühelt lehelt teisele)
4. Kirjuta lühike jutuke, kasutades uusi (markeeritud) sõnu tekstist.

21. lugu

Vesi peale hallitusele!

Majas, kus ma elan, ei ole ma ainuke välismaalane. On mitmeid eesti-muu segaperesid ja neid, kes lähiriikidest Eestis tööl käivad. Minu peal korteris elab soomlane. Olen kuulnud neid nalju, mida eestlased teevad soomlaste kohta ja soomlane on rääkinud mulle mõned eestlaste kohta. Naabrite asi.

Aga me saame hästi läbi ja iga kord, kui trepikojas kohtume, siis ikka vahetame mõne sõna. Huvitav on see, et nii mina kui minu naaber õpime eesti keelt, aga mina olen juba B2-taseme grupis, tema alles alustas mõned kuud tagasi, kuid ta õpib väga kiiresti! Müts maha! Algul tundus see mulle naljakas, et mina ameeriklasena oskan rohkem eesti keelt, aga nüüd pean hakkama pingutama: ta jõuab mulle varsti järele. Üks on kindel: endast eesti keele oskuses mööda minna ma tal ei lase! Lubasin endale, et õpin iga päev vähemalt 7 uut

sõna – lugesin kuskilt, et 7 uut ühikut informatsiooni korraga on optimaalne. Niisiis, iga kord, kui kohtun oma soomlasest naabriga, räägime me natuke aega ka eesti keeles – pean ju kontrollima, et minul on ikka veel esikoht. See on nali muidugi.

Ühel õhtul tulin hilja koju – olime oma kolleegidega pisut tähistanud eduka projekti lõppu. Ma küll ei armasta alkoholi juua, aga seekord olin teiste pealekäimisel ära joonud kaks klaasi veini. Tuju oli lõbus ja mõte pisut ähmane. Trepikojas tuli mulle vastu soomlasest naaber, kes läks parajasti oma koeraga jalutama. Ta oli ilmselgelt endast väljas ja mind nähes hüüdis juba kaugelt: „Vesi peale hallitusele!“ Sattusin segadusse. Olime just eesti keele kursustel õppinud seda teemat: probleemid kodus. Olin just õppinud väljendeid: Toru on katki, on rikkis,on auk, vajab remonti, vannitoas on hallitus. Kas naabrimees avastas oma vannitoas hallituse ja on sellepärast nii pahane? Mõistan teda sel juhul täielikult, sest tean, et hallitusest on kohutavalt raske

lahti saada. Ükskord Ameerikas pidin sellega oma maakodus tegelema ja võttis pool aastat aega: erinevaid tõrjeid ja osaliselt isegi seinä mahalõhkumist, et asi korda saada.

„See hallitus sööb ära kõik mu säästud!“, ahastas naabrimees edasi.

No muidugi, remont on hirmus kallis ja järjest kallimaks läheb – hinnad tõusevad kogu aeg. Noogutasin mõistvalt ja vastasin: „Saan aru, mina pidin ka Ameerikas hallitusega võitlema!“

Nüüd jäi naabrimees vait ja vaatas mind kummalise pilguga. Pikalt. „Adam, ma ei teadnudki, et sa olid oma kodumaal revolutsionäär!“

„Mis asjal?“ minu uduses ajus muutus kõik veel udusemaks. „Mis mõttes!“

„Noh, ise ütlesid ju, et pidid Ameerikas võimuga võitlema!“

„Ei-ei-ei! Hallitusega ikka!“

„Seda ma räägin, et hallitusega!“

Hoolimata kahest klaasist veinist hakkasin aru saama, et me vist ei räägi samast asjast.

„Kuule, mees, millest sa täpselt räägid?“

„Sellest, et nad tõstsid seal Soomes jälle makse!“

„Sa siis ei räägi hallitusest oma vannitoas!“

Naaber hakkas naerma: „Kuule, ma näen, et sa oled tähistanud! Kui palju sa seda veini nüüd jõid!? Miks peaks Soome peaminister oma kabinetiga minu vannitoas olema?“

Siis tuli mulle meelde, kuidas meie eesti keele õpetaja oli rääkinud, et eesti ja soome keeles on mõned sõnad segadusse ajavalt ühesugused, aga täiesti erineva tähendusega. Ja ma sain aru, mis oli juhtunud.

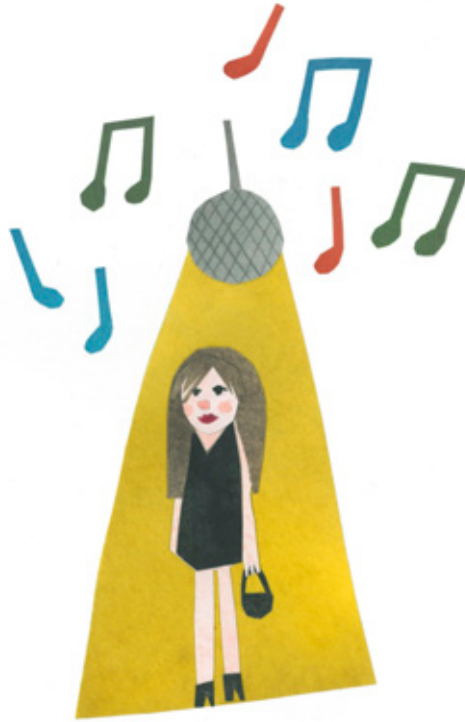
Hakkasin naerma ja ütlesin naabrile: „Mikko, ma õpetan Sulle nüüd kaks uut eestikeelset sõna: see, kes riike juhib, ei ole mitte hallitus, vaid valitsus! Ja see seen, mis Sinu niiskesse vannituppa tahab mõnikord elama asuda, on eesti keeles hallitus.“

„P....“ ütles naabrimees. Ma parem ei hakkagi arvama, mis keeles ja mida ta sellega öelda tahtis.

ÜLESANDED

1. Soome ja eesti keel on sugulaskeeled ja kohati väga sarnased. Samas esineb nendes keeltes sõnu, mis on sarnased, aga erineva tähendusega. Mida võiksid tähendada järgmised soomekeelsed sõnad eesti keeles: *aviomies, sulhanen, rinnakkainen, katso!, talo, raamattu, kalju, auki, appi, ruumis, koristan, linna, kassi*.
- Vastuseid saab kontrollida siit: <https://www.eki.ee/dict/soome/>.
2. Kas sinu emakeeles ja mõnes teises keeles on sarnaseid sõnu, millel on erinev tähendus? Võimalusel too näiteid.
 3. Adam väitis, et õpib iga päev vähemalt 7 uut sõna. Kui palju uusi sõnu ning kuidas sina õpid?
 4. Töö paaris: Jagage rollid ja lugege teksti dialoogi osa koos naabriga. Kujutage ette konkreetset olukorda ja inimeste emotsioone.

22. lugu

Lopusletsinsin

Välismaalaseks Eestis elades ja eesti keelt õppides olen päris palju kokku puutunud teiste eesti keele õppijatega ning nende muresid ja rõõme täis teekonnaga. Olen aru saanud, kui erinevad põhjused on inimesi seda keelt õppima pannud. Põhiliselt õpitakse eesti keelt selleks, et saada hea haridus, leida hea töö ning suhelda pereliikmete ja sõpradega. Seejärel tulevad igasugused erakordsemad, huvitavamad, kuid võibolla mitte nii praktilised põhjused.

Näiteks minu sõber Pablo reisis mõned aastad tagasi koos sõpradega pikemalt mööda Euroopat. Paariks päevaks sattusid nad ka Tallinnasse. Siin viibides hakkas neil jutt jooksmas paari kohaliku tüdrukuga ning nii otsustasid nad tüdrukud õhtul baari kutsuda. Tüdrukutel oli aga õhtu juba planeeritud, nimelt pidid nad kontserdile minema. Sellegipoolest polnud neil midagi noormeestega suhtlemise vastu ja neiud kutsusid noormehi hoopis kontserdile kaasa, kui pileteid veel müügis peaks olema. Piletid õnnestuski hankida ja nii läks Pablo koos uute ja vanade sõpradega kontserdile. Kuigi laulud olid eesti keeles ja ehk mitte nii rütmikad, kui hispaanlane oli kuulama harjunud, jättis see suveöö Tallinnas talle kustumatu mulje.

Järgmisel hommikul kiirustasid Pablo ja sõbrad juba laevale, et oma puhkuse viimased päevad Helsingis veeta ja sealt tagasi koju Hispaaniasse lennata. Veel mitu nädalat peale reisi ei saanud mees peast välja ühte eesti tüdrukut ega laulusõnu „lopusletsinsin“. Nii alustas Pablo operatsiooni internetis, et mõlemad üles leida. Otsingusõna „lopusletsinsin“ ei andnud aga ühtegi normaalselt tulemust. Ja ega tüdrukuga lihtsam polnud. Kuna Eestis elab mitu tuhat Laurat ja nad on valdavalt noored, siis ilma perekonnanime teadmata oli Facebookist võimatu õiget naist üles leida.

Pablo otsustas sel korral alla anda, kuid kandideeris peagi vahetusüliõpilaseks Tallinnasse. Kui taotlus sai positiivse vastuse, lubas noormees endale, et kui leiab üles laulu ning Laura, siis hakkab ta kohe järgmisel päeval eesti keelt õppima ja ei peatu enne, kui on sooritanud C1 eksami ja tõenäoliselt ei peatu ka pärast seda.

Pablo esimesed hetked Tallinnas ei meenutanud sugugi kunagist suvist ja mõnusat õhkkonda. Ilm oli külm, hall ja sombune nagu Eestis veebruaris ikka. Ülikooliga oli palju tegemist ning laulu ega Laura otsimine või eesti keele õppimine ei pakkunudki enam eriti huvi. Varsti sattus Pablo aga ühele tudengipeole, kus joodi odavat õlut, tantsiti ja kuulati seinast seina muusikat. Ühel hetkel hakkas mängima tuttav „lopusletsinsin“. Pablo pöördus enda kõrval istunud tüdruku poole ja küsis, mis selle laulu pealkiri on ja mida see tähendab.

„Laulu nimi on „Lõpuks leidsin sind“,“ teatas tüdruk ja tõlkis selle inglise keelde.

„Ja mis sinu nimi on?“ küsis Pablo.

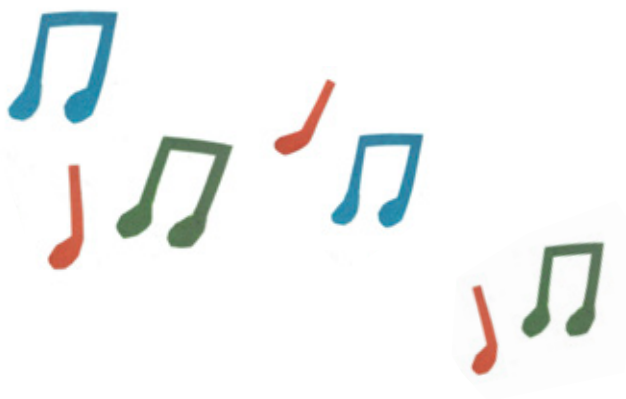
„Laura,“ vastas tüdruk.

Kui Pablo järgmisel hommikul ärkas, kirjutas ta viivitamatult interneti otsingusse „eesti keele kursus Tallinn“.

ÜLESANDED

1. Mis motiveerib sind kõige rohkem eesti keelt õppima?
Mis põhjustel inimesed üldiselt teisi keeli õpivad?
2. Kas sina kuulad eesti muusikat? Missugused laulud ja artistid on sinu lemmikud?
3. Mil määral oled kasutanud muusikat uue keele õppimiseks?
4. Kas sul on mõni erilise tähendusega laul, mis meenutab sulle kellegagi kohtumist või seostub erilise hetkega elus?
5. Kuula laulu „Lõpuks leidsin sind“. Mis sa arvad, mis ajast see laul pärit on?

23. lugu

Kaera-Adam

Pärast ülikooli lõpetamist ja tööle asumist olin enda jaoks uuesti avastanud rahvatantsu, millega tegelesin viimati põhikoolis. Uskumatu, et see nii tore hobi oli mõneks aastaks pausile jäänud! Samas ma ei imesta, sest koolipõlves tundus rahvatants üldse üks nõme tegevus – pika triibulise seeliku kandmine ja kooliüritustel laval keksimine ei olnud ühe teismelise jaoks just eriti lahe asi. Mis teha, kui kõik sõbrannad ka tantsimas käisid ja oli soov kuuluda gruppi. Nüüd aga olin uuesti avastanud

tantsimise võlu. Lisaks oli meie rühmas väga hea õhkkond ning seega oli lausa lust nii trennis kui esinemas käia.

Sel aastal oli meie rahvatantsurühma tabanud aga justkui mõni viirus. Päris mitu kindlat liiget oli erinevatel põhjustel rühmast lahkunud – kes oli kolinud, kes oli vigastatud, kes muude kohustuste kõrvalt ei jõudnud enam tantsimas käia. Nii lahkus kahjuks ka minu tantsupartner. Seega korraldati sügise alguses katsed, et rühma uusi liikmeid leida. Ka kõik senised rühmaliikmed olid oodatud katseid vaatama ja uute inimestega suhtlema. Mina ei saanud kahjuks kohale minna, sest pidin tööl haigestunud kolleegi tunde asendama. Hiljem kirjutasid rühmakaaslased meie ühises Facebooki vestluses, et katsed olid läinud hästi ning puuduvate liikmete asemele olime saanud päris mitu ägedat inimest. Lisaks mainisid tüdrukud justkui natuke kadedalt, et minu uueks paariliseks määrati üks kena välismaalane, kes räägib soravalt eesti keelt ja kaerajaani tantsib ka nagu puhast kulda. Ootasin temaga kohtumist huviga.

Kui nädala pärast trenni läksin ja saali ukse avasin, seisis seljaga minu poole üks väga tuttav kuju. Ei läinud just väga kaua, kui taipasin, et see on ju Adam minu eelmiselt B2-kursuselt. Sel hetkel tabas mind ehteestlaslik paanika. Kuidas ma pean käituma? Kas rõõmsalt tervitama või hoopis peitu pugema ja mitte enam kunagi trenni tulema? Ega ma noore õpetajana polnud endale päris täpset piiri seadnud, kui palju võin suhelda oma õpilastega väljaspool klassiruumi. Mis siis, et endine õpilane, aga paar nädalat tagasi saatis ta mulle meili ja kutsus mind kohtama. Mina olin olnud ebaviisakas ja ei vastanud talle midagi - alguses ma ei teadnud, mida vastata, või õigemini, kuidas vastata, et ma olen nõus. Siis aga tabas mind selline tööläviin, et ma olin lihtsalt tema kirja unustanud. Nüüd ta seisis seal keset saali ja võimalik, et lisaks kõigele on ta minu tulevaseks partneriks määratud. Lükkasin saaliukse uuesti kinni ja toetusin peaga vastu seina. Just sel hetkel lähenes saalile meie juhendaja: „Eeva, mis juhtus? Kas kõik on korras?“

„Jah, mul hakkas lihtsalt pea ringi käima. Sõin viimati hommikul,“ luiskasin ma. Seejärel leidis juhendaja mulle oma kotist banaani ja soovitas trennis rahulikult võtta, kui enesetunne paremaks ei lähe. Siis astusime koos saali. Esimesena tabasin muidugi Adama pilgu. Ta oli silmnähtavalt üllatunud, kuid kogus ennast kiiresti ja hõiskas üle kogu saali: „Tere, õpetaja Eeva! Hakkame

nüüd koos kaeraputru tantsima!“ Mulle tundus, et nüüd hakkas mul pea päriselt ringi käima.

ÜLESANDED

- 1.** Kas sa oled kunagi käinud laulu- ja / või tantsupeol?
- 2.** Kas sinu kultuuris on rahvatantsud populaarsed? Mis vanuses inimesed nendega kõige rohkem tegelevad?
- 3.** Jaan on Eestis üsna populaarne mehenimi. Ka teistes riikides on sobivad vasted olemas, näiteks vene Jaan võiks olla Ivan. Kuidas oleks Jaan prantsuse, itaalia, hispaania, inglise, rootsi, soome, läti, saksa keeles?
- 4.** Nimeta mõni tuntud Jaan. Millega ta tegeleb?
- 5.** Mis sa arvad, mis saab Adama ja Eeva loost edasi? Vali üks variant ja jutusta sellest detailselt.
 - a.** Adam ja Eeva sobivad tantsupartneritena suurepäraselt ja nende ühisest tantsimisest hakkab arenema armastuslugu.
 - b.** Eeva keeldub Adamaga tantsimisest.
 - c.** Eevale hakkab Adam järjest rohkem meeldima, kuid Adam on hoopis sisse võetud tantsuõpetajast.
 - d.** Adamast ja Eevast saavad tantsupartnerid. Nad saavad hästi läbi, kuid romantilist suhet sellest ei arene.

24. lugu

Hea on jälle kodus olla

Jõulud olid läbi ning mina ja Eeva olime Ameerikast tagasi Eestis. Meie reis läks väga hästi ning minu pere ja sugulased võtsid Eeva väga hästi vastu. Ka Eevale meeldisid minu lähedased. Lisaks oli see tema esimene kord Ameerikas ning oli palju, mida vaadata ja mille üle imestada. Ainus asi, mis Eevat mõnikord häiris, oli see, et inimesed olid alati nii sõbralikud ja avatud ja tahtsid suhelda. Tavaline introvertne eestlane tahab ju vahepeal suhtlemisest puhata ning niisama olla. Midagi peab ütleva siis, kui päriselt öelda on.

Kuna meie Eevaga suhtleme igapäevaselt eesti keeles ja inglise keelt kasutame ainult siis, kui tekib arusaamatusi, olin ise ka üllatunud, et ta räägib inglise keelt nii hästi. Eestlaste puhul pole aga mitme võõrkeele rääkimine heal tasemel mitte mingi ime. Ühel õhtul ütles Eeva: „Ma olen inglise keele rääkimisest nii väsinud. Mulle tundub, et see läheb iga päevaga aina halvemaks.“ Täpselt nagu mina Eestis! Õpin ja õpin, aga ise tunnen, et räägin järjest halvemini ja rohkem lollusi.

Olime Eevaga kokku leppinud, et pärast minu vanemate külastamist jõulude ajal lähme uut aastat vastu võtma Eeva vanemate juurde, kes elavad väikeses külas Tartu lähedal. Õnneks olin Eeva vanematega juba põgusalt tuttav ja seega ei tekitanud kohtumine minus eriti stressi. Samas oli oodata ka teisi sugulasi ja nagu Eeva ütles, siis mõnede jaoks on ehtne ameeriklane kindlasti

tõeline vaatamisväärsus ning ilmselt tuleb mul tegeleda mõningate stereotüüpide murdmisega.

Eeva vanemate juurde jõudsime 30. detsembri ennelõunal. Isa oli tööl, kuid emal oli vaba päev ning nii oli ta hakanud juba toidu vaaritamiseks ettevalmistusi tegema. Pakkusime ennast lahkelt appi, kuid Eva ema ütles, et ega siis mitu perenaist samasse kööki ei mahu ja parem kui puhkaksime reisist. Seadsimegi ennast Eeva vanasse tuppa sisse ja vaatasime tema lapsepõlve- raamatuid ja albumeid. Siiski ütlesime enne emale, et kui mingitki abi on vaja, siis kutsugu meid kohe.

Õhtupoole selguski, et kodus polnud vahukoort, mida oli tingimata tordi jaoks vaja. Hüppasin laua tagant püsti ja ütlesin, et mina võin poest läbi käia. Sõitsin autoga väikesesse külapoodi, panin korvi vahukoore ja veel mõned asjad. Just siis, kui tahtsin kassasse minna, tormas poodi sisse peaaegu alasti mees, ainult rätik ümber puusade. Ta haaras ostukorvi kaasa, läks otse õllekülmkapi juurde, laadis korvi täis, maksis ära ja lahkus. Õues hüppas ta ilmselt juba töötava auto kõrvalistmele. Kõik see kestis kokku vähem kui minut aega. Kassapidaja ei pilgutanud selle peale silmagi. Süda läks kohe soojaks: nii hea tunne oli tagasi kodus olla!

ÜLESANDED

1. Kus tunned sina end kõige rohkem kodus? Mis tekitab kodutunnet?
2. Kujuta ette, et oled õlut ostnud rätikus mees või poemüüja. Kirjuta lühike tekst tema seisukohast, mis poes juhtus.
3. Mis sa arvad, mis toidud olid aastavahetusel Eeva pere laual?
4. Kes väsitavad sind rohkem - avatud või kinnised inimesed?

25. lugu

Õpetaja naerab kodus

Adam on mitu korda huvi tundnud, et kuidas on võimalik tunnis nii rahulik ja tõsine olla, kui õpilased ütlevad pidevalt midagi valesti ja häälavad sõnu veidralt. Proovisin siis talle seletada, et õpetajana harjun ruttu selliste asjadega ära ja saan aru ka sellistest väljenditest ja sõnadest, mis teistele võib olla täielik müsteerium. Avaldasin siiski saladuse, et pean päevikut, kuhu kirjutan oma õpilaste öeldud naljakad asjad üles ja kui mõnikord tunnen end halvasti, siis loen need üle ja naeran

natuke. Adam oli kohe huvitatud, et mis seal kirjas on ja kas olen mõne tema eksimuse ka kirja pannud. Ilmselgelt oli ta liiga uudishimulik. Olin siiski nõus mõningaid ette lugema.

*

Keeltekooll, kus ma töötan, asub suures hoones, kus on lisaks meile veel teisi- gi asutusi. Ükskord koputas tunni ajal uksele üks võõras mees ja küsis: „Kos Oleg on siin või?“ Vaatasime õpilastega kõik üksteisele otsa ega saanud aru, millest või kellest käib jutt. Meie rühmas õppis küll mees nimega Oleg Ivanov, aga sel päeval ta puudus. Seega vastasingi küsijale viisakalt, et Oleg Kosi pole- gi meie rühmas ning Oleg Ivanov ka puudub täna. Mees tänas, pööras ümber ja pobises omaette, et mulle ju öeldi, et Kos Oleg toimub täna. Alles siis sain aru, et mees otsis ruumi, kus toimub „koosolek“, aga kuna tal oli üsna tugev aktsent, oli temast natuke raske aru saada.

Teinekord jagas algtasemel õppija mulle oma rõõmu, et on juba palju julgem eesti keele kasutaja. Hiljuti rääkis ta eesti keelt edukalt nii kohvikus kui Erki Oskiga. Kiitsin õppijat, kuid jäin mõtlema, kes see Erki Osk veel olla võiks. Kas mõni tuntud eestlane, kellest mina pole iial kuulnud? Kõlab nagu mõni poliitik. Siis jõudis mulle kohale, et Erki Osk polegi isik, vaid minu õppija rääkis eesti keelt hoopis R-Kioskis.

*

See lugu juhtus siis, kui ma olin veel täiesti algaja õpetaja. Ühes tunnis vaatasi- me õpilastega üle looduse sõnavara, mida olime varem juba käsitlenud. Mina näitasin pilte ja nemad nimetasid, mis või kes on pildil. Sõnad olid üllatavalt hästi meeles. Segadust tekitas vaid must kollase nokaga lind. „Kollanokk“ pakkus üks õpilane – ja mina hakkasin natuke itsitama. „Kuldnokku“ pakkus teine – ja mina hakkasin natuke punastama. Tahtsin õppijaid õigele teele juhatada, kuid mitte nende öeldule liigset tähelepanu suunata. Seega ütlesin ette õige sõna alguse: „kuld...“. Selle peale ütles mitu õpilast kõvasti kooris: „nokku!“. Hakkasin vist jälle punastama, kuid lisasin rahulikult: „Nokk, ikka nokk.“ Lõpuks ma ei saanudki aru, kas mõni krutskiga õpilane tahtis minu üle nalja teha või läksid kaks sarnast sõna tõepoolest sassi.

*

Üks õpilane puudus paar tundi, sest käis tööreisil välismaal. Kui ta tuli tagasi kursusele, uurisin, kuidas reis läks. Teine õpilane soovis teada, kas Artur ikkagi metrooga ka sõitis.

„Ei, seal on nii suured jamad. Sõitsin hoopis taksoga.“

Asi tundus mulle huvitav ja uurisin lähemalt, missugused need jamad siis on. Õpilane ütles selle peale, et ikka väga suured, seal on väga palju inimesi ja väga raske on aru saada, kuidas siis lõppude lõpuks õige rongi peale minna. Õpilane lisas veel, et õnneks Eestis pole kuskil nii suuri jamasid, isegi Tallinna lennujama on üsna väike.

„Lennujaam pole tõesti eriti suur,“ tõdesin mina.

*

See lugu juhtus ühel algtaseme kursusel. Õppisime inimestega seotud omadussõnu ning seejärel pidid kõik ennast kirjeldama. Üks naisterahvas seletas, et ta on tark, sõbralik, pikkade juustega ja paks. Teda kuulunud grupi-kaaslane polnud sellega aga nõus ja teatas kõva häälega: „Ei, sa ei ole PASK!“ Tõsi mis tõsi!

Ja järgmisena leidsin oma märkmikust loo, kuidas Adam ütles mulle esimeses tunnis, et minu süda läigib, sest oli sõbrapäev ja mul oli südamega pluus seljas.

ÜLESANDED

1. Miks olid need lood Eeva jaoks naljakad?
2. Küsi oma eesti keele õpetajalt, kas need lood tulevad talle tuttavad ette ja millised tunnis juhtunud sõnalood on talle meelde jäänud.
3. Mida arvad sina oma või teiste vigadest õppimisest? Kas sõnad või mõni muu info jäävad nii paremini meelde? Kas ilma vigu tegemata on üldse võimalik midagi uut õppida?
4. Kui Kos Oleg ja Erki Osk oleksid päris inimesed, siis millised nad oleksid ja millega tegeleksid? Kirjelda nende välimust, iseloomu, pere, huvialasid.
5. Millised sõnad või fraasid saad nendest nimedest:

VALVE NAABER

LAIN KÜLM

LEILI HÜVA

OLGER AHULIK

KEN AKE

KAI SUKARU

MAI USTUS

MART SIPAN

OLEV AIT

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 rows.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

2022. aasta kevadel palus Integratsiooni Sihtasutus eesti keele õppijatel kirja panna lugusid sellest, kuidas neil eesti keeles suheldes või eesti kultuuriga kohanedes on juhtunud mõni rohkem või vähem lõbus arusaamatus. Samuti olid oodatud eestlaste lood, kes on keeleõppijatega kokku puutunud. Meieni jõudis üle 70 loo. Valitud lugudest panime kokku lugemiku, mida nüüd käes hoiad. Et oleks huvitavam lugeda, panime need tõestisündinud lood juhtuma kahe väljamõeldud tegelase, Eestis elava IT-spetsialistist ameeriklase Adami ja eesti keele õpetaja Eevaga.

Lugemik on mõeldud eelkõige kesk- ja kõrgtasemel eesti keele õppijale, kuid loodetavasti pakub lugemismõnu ka eesti keelt emakeelena kõnelejale.

Iga loo juures on ülesanded, mida võib lahendada nii iseseisvalt kui ka keeletunnis koos grupiga.

Täname südamest kõiki, kes oma lood saatsid ja selle lugemiku sünnile kaasa aitasid!

Raamatu kaasautoritena märkisime ära kõik, kelle lugusid lugemikus kasutasime.

*Raamatu autorid,
Integratsiooni Sihtasutuse Narva eesti keele maja õpetajad
Marta Dolgošev ja Pille Maffucci*

See raamat on tore lugemisvara, mis on loodud eelkõige eesti keelt teise keelena kesk- ja kõrgtasemel õppijaile. Lugeses õppija Adami ja õpetaja Eevaga eesti keele õppimisel ja õpetamisel juhtunud toredaid lugusid, saab kogu aeg tege- lastele kaasa elada ning sageli ka südamest naerda. Samal ajal õpib lugeja peaaegu märkamatult eesti keelt: juttudesse on põimitud palju huvitavaid fakte eestlaste elu-olu kohta ning hulgaliselt kasulikke väljendeid. Iga pea- tüki lõpus on ka loovust ja nuputamisoskust arendavad ülesanded.

Aitäh autoritele, kes keeleõppijailt ja -õpetajailt kogutud päriseluliste lugude põhjal sellise vahva raamatu kokku kirjutasid! Head lugemist kõigile eesti keele huvilistele!

Mare Kitsnik,

Tartu Ülikooli Narva kolledži
eesti keele teise keelena kaasprofessor